

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnishvu prejeman:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 550
na mesec 190

Izloži vsak dan zvečer izvenomil nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterskopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd.
to je administrativne stvari.

Prenosna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 55.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 650
na mesec 230

za Nemčijo:

celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka

Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 55

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Čredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Volilno gibanje.

Razveseljivo je dejstvo, da razvija narodno - napredna stranka že sedaj, ko nas loči še skoro mesec dni od velepomembnih volitev v občinski zastop ljubljanski, tako živahno gibanje, da odpre oči vsem onim, ki imajo voljo spoznati resnico. Vsi štirje shodi narodno - napredne stranke, ki so se vršili tekom večerajšnjega dne, so bili dobro obiskani in so jasno pokazali zanimanje občinstva za svoja vitalna vprašanja.

V gostilni „pri Kroni“ je sklicalo politično izobraževalno društvo za dvorski okraj.

Javen shod, na katerem je po uvodnih besedah tržnega nadzornika ga. Ribnikarja govoril deželni odbornik gospod

dr. Ivan Tavčar,

burno pozdravljen od mnogoštevilno zbranih volilcev, ter se bavil pred vsem s klerikalnimi agitatorji, ki že samo s svojo osebo diskreditirajo nakane klerikalne stranke.

Dobra in koristna stvar najde tudi sposobne in uvaževanja vredne zagovornike. Ker pa so klerikalne nakane mestu Ljubljani škodljive in za Ljubljano skrajno nevarne, pošiljajo na agitacijsko polje politične klovne.

Zajec in Štefe sta govorila danes štirinajst dni na starem strelišču. S Štefom, ki je nekak politični Kašperček se ne bom dosti bavil. Mož je, kakor vselej postal obojen, in pod surovim maslom, ki se mu cedi z lastne glave, razkazoval je radovednim babnicam neko fotografijo, s katero je hotel udariti političnega svojega nasprotnika. Ta politični nasprotnik je mož, ki tak smrđljiv napad lahko prenese. Na take napade prijatelji Hribar lahko pljuje. (Ploskanje!) Stvar pa ima drugo lice, in zategadelj moramo govoriti o nji! Ravno kar omenjeni g. Ivan Štefe, pa je porabil to priliko, da je iz ljudskega odra vrgel med zobe starih ženskam, ki so ga poslušale, ime poštenega dekleta, ki si trdo služi vsakdanji svoj kruh, in katere edina pregreha je, da ga mora služiti v zavodu, ki ni ljubljani pri katoliških smrkovcih. In ta politična švedra je imenoval poštenega dekleta s polnim imenom ter ga izročil katoliški fakinaži v očitno docela nezasuženo sramoto. (Ogorčenje!) »Slovenec« pa glasilo ljubljanskega škofa je to ime ponatisnil, ter se pod žegnom svojega vladike

udeležil sadu Štefetovega pobalinstva! S takim človekom se mi torej ni treba dalje pečati, samo glede ekspenzarov, ki so se deželi polagali, bode Štefe prav storil, če molči, ker mu bo za to — ne jaz, ampak mora kdo drugi, ki Štefetu bližje stoji, prav iz srca hvaležen. (Veselo.)

Dvojček Štefetov je bil na shodu dr. Zajec, mož, kojega morda poznate. Če ga ne poznate, pa tudi niste nič posebnega izgubili. (Veselo!) Gospod dr. Zajec nastopil je na ljudskem odru kot učenjak, pa je zopet dokazal, da učenega zajca na svetni sploh ni. To, kar je dr. Zajec pravil o umrljivosti v našem mestu, bilo je smešno, in za »strokovnjaka«, kakor je on, blamaža prve vrste. Povedal je dr. Zajec, da smo liberalci mase iz mesta gonili, da smo trgovcem odjedli obilo konsumentov, in da smo kanale le tam napravljali, kjer stoluje liberalen mogotec itd. Te in enake trditve ne stavljam na rovaš hudobije, ampak na rovaš tiste zajčje naivnosti, ki v govoru stoječe klerikalno zvezdo že od nekdaj odlikuje. (Veselo.)

G. dr. Zajec je potem razkladal svojim poslušalkam, kako je potrpežljivo hodil za nami po naših shodih, in čakal in čakal je, da bi kaj izvedel o našem programu za bodočo mestno politiko. Ali programa ni bilo, kar je čul, bila je le površnost, prstenost in nevednost, kar je čul na naših shodih. Odgovoril bi mu najraje s starim Rimljanom: quis tolerit leporem, de ignorantia querentem? Kdo bo prenašal ljubljanskega zajca, če govori o prstenosti in nerednosti? (Bučen smeh.)

Morda se bo Zajcu danes izpolnila želja, da bo slišal tudi nekoliko o našem programu, če dobi narodno-napredna stranka večino v prihodnjem občinskem svet. Programi namreč obstojejo vedel samo na papirju, če pa mora že biti izrečen program, tedaj ga lahko označimo z dvema besedama:

zdrava pamet.

Pri vsakem vprašanju, ki bo prišlo pred narodno-napredne občinske odbornike, se bodo ti morali vprašati, kaj zahteva praktična pamet. (Živahno odobravanje.)

Če razvijemo podrobno nekatera programna vprašanja, pridemo do naslednjih točk, ki jih obsega

naš program.

I. Pred vsem mora obdržati prihodnji napredni občinski svet Ljubljani

značaj slovenskega mesta.

Lahkomiselno bi bilo misliti, da tu ne preti nobena nevarnost. Oglejmo si le najrazličnejše izjave naših glavnih nasprotnikov, klerikalcev. Prihodnji napredni občinski svet bo moral gledati pred vsem na to, da onemogoči, da pride v Ljubljani do veljave ona stranka, ki je izjavila, da ima rajši nemškega deželnega predsednika in nemške uradnike, kakor pa Slovence. Ljubljana pa mora ostati slovenska! (Burno odobravanje.)

II. V drugi vrsti pride zvestoba nasproti stranki sami.

Ljubljana mora ostati napredno mesto!

Vsak razsoden človek mora tej kardinalni zahtevi pritrditi, če se je pečal le količjak za najnovejšim pastirskim listom našega škofa. Načelnik katoliške cerkve v deželi mora stati vsaj nekoliko nad strankami, absolutno pa mu je prepovedano stopiti s svojo lastno osebo v sredo one razburjene in strastne ulične politike, ki jo uganjajo klerikalci. On pa se je ponizal za kolporterja slovenskih klerikalnih časopisov, ki prinašajo v svojih predalnih največ laži in nesramnosti. Posebno pa se zavzema za »Domoljub«, ki si je stavil za življensko nalogo samo razdiranje in katerega cilj je uganjati po naši deželi hudobije. In temu najpodležemu listu je moral posoditi ubogi poslanec Žitnik svoje ime, da razni klerikalni petelini, skriti za njegovo imuniteto, izvajajo nezaknjeni cele golide gnojnice po naprednih ljudeh. Lahko je krasti čast svojemu nasprotniku, toda oni, ki to stori, naj bo tudi toliko možat, da svoje trditve zastopa. To seveda iščemo pri klerikalnih zastopih.

Škof pa daje takim lopovščinam še svoj apostolski blagoslov. O takem škofu pa je naša sodba sklenjena, da ali ni normalen, ali pa je zavržen človek. (Viharno pritrdjevanje.)

III. Kot tretjo točko našega programa navajam

gospodarsko - politična vprašanja.

Kar je bivši napredni občinski svet že započel, bo moral prihodnji napredni občinski svet nadaljevati in izvršiti. Seveda bo moral novi občinski svet vzeti tudi mnogo novega v roke, zlasti bo njegova naloga urediti kanalizacijo do one popolnosti, kakršno zahteva moderno urejeno mesto. Potem pride na vrsto odprava vseh slabih tlakov, kar jih je žal še v Ljubljani. Naenkrat se pa to seveda tudi ne bo dalo izvršiti, ker vodilna

misel stranke bo morala biti, da se pri vseh izdatkih vestno vpraša, ali prenese tudi ljubljanski davkoplačevalec taka bremena. Prihodnji napredni občinski svet se bo moral tedaj pred vsem prilagoditi denarni moči ljubljanskih prebivalcev, vsled česar bo moralo marsikaj ostati neizvedeno, o čemer sanja še danes morda kak idealist.

IV. Glavna točka programa napredne stranke pa je sledeča: Razmerje med mestom in deželno upravo se mora korenito izpremeniti.

Neobhodno potrebna je taka izprememba. Do sedaj je vladal pri deželni upravi princip, da naj se Ljubljana izseže, ker je deželno stolno mesto, do skrajnosti, da pa je izključena pri vseh podporah in dobrotah, ki jih siplje deželna uprava tako razkošno po drugih delih dežele. Krivično je to zlasti zaradi tega, ker je zlasti Ljubljana in njeno prebivalstvo v zelo žalostnem položaju. Klerikalna stranka pa tega ne mara videti in upoštevati.

Vsak zakon, ki ga sproži klerikalna stranka, ima namen, naložiti Ljubljani kolikor le more več bremen.

Cestni zakon bo obremenil ljubljansko mesto kot prvo leto za najmanj 200.000 kron.

Sklenili so milijacijski zakon, ki sicer še ni sankcioniran, o katerem pa ni izključeno, da dobi najvišje odobrenje, ker je oni klerikalni grozovnik, ki je vplil še pred par tedni v Unionsu proti topovom, v delegacijah ponižno glasoval za vlado. Melioracijski zakon pa bo stal ljubljanskega davkoplačevalca najmanj tudi — 200.000 kron.

In če sedaj seštejemo te ogromne vsote, vidimo, da bo Ljubljana tekom desetih let plačala najmanj

4 milijone.

Za to vsoto bi lahko izvršila vse potrebne naprave, ki bi bile v korist in v čast celemu mestu. Tako pa mesto od vseh teh milijonov ne bo imelo ničesar.

Zato pa je brezpogojno potrebno, da se ta gospodarska politika klerikalne deželnozbornske večine korenito izpremeni. (Bučno odobravanje.)

Še ena velika nevarnost pa preti Ljubljani, če bi se zgodilo, da pridejo v Ljubljani klerikalci na krmilo. (Klici: Nikdar!) Strašno mehki bodo ti očetje nasproti deželi in strašno potratni. — Oni ne znajo ceniti vrednosti denarja. Igrajo se z milijoni, kakor bi bili malenkost, da človek

končno ne ve, ali ima milijon denarja v njih rokah kaj več vrednosti kakor ficek. Prej pa, ko niso bili klerikalci v večini, so v deželnem zboru obrčali poslanci vsak krajcar in štedili na desni in štedili na levi strani. Štedenje bo moralo biti tudi v naprej geslo narodno-napredne stranke, seveda le štedenje, ki se strinja z zdravo pametjo, in naj dr. Zajec še stokrat reče, da ga že bole ušesa.

Ta dr. Zajec pravi, da je vodovod zanič in predrag, zanič je elektrika in predraga, in zanič in predrag je plin! Šli bodo, ker hočejo igrati z Ljubljano in jo izmogočiti do kosti, in bodo napravili nov vodovod in vse druge naprave na novo, samo da čim prej zatlačijo sedaj še svobodno, po lastni pameti misleče meščanstvo in je uprežejo v svoj jarem.

Shod gospodarsko naprednega društva za šentjakobski okraj.

Včeraj dopoldne se je vršil pri Škulin v Florijanski ulici volilni shod, katerega se je udeležilo jako veliko število šentjakobskih volilcev. Shod je otvoril predsednik gospodarsko naprednega društva za šentjakobski okraj Bergant, ki je v kratkih besedah označil namen shoda ter dal besedo dež. poslancu dr. Trillerju.

Deželni poslanec dr. Triller

je pred vsem konstatiral, da govorniki z naprednih shodov zamenjajo na stvarne ugovore klerikalcev zoper vehementna očitovanja, da ti ljudje s svojimi deželnimi zakoni naravnost denar kradejo iz žepov ljubljanskih davkoplačevalcev.

Človek bi mislil, da se bo resna politična stranka z vso silo uprla zoper tako težka očitanja in poskušala po svojih prvih moreh dokazovati njih neresničnost ali vsaj pretiranost. Pa nič! Zajčeve kozje molitvice o »dragem« jubilejskem mostu, o »ponesrečenem« »Mestnem domu« in o slabem obrestovanju hotela »Tivolica« — to je bilo vse! Napredna stranka, ki je doslej gospodarila na ljubljanskem rotovžu, je res lahko ponosna, da se jej ne ve očitati težjih grehov, kakor tega, da je skrbela vsaki čas za primeren zaslužek domačim obrtnikom in delavcem. Seveda mestni fond so bili polni in nedotaknjeni, ko smo morali izročiti gospodarstvo cesarskemu komisarju. Za to so morali lepo molčati oni, ki so izpraznili deželne fondne.

»Dosedaj še nisva imela nikoli daljšega razgovora,« je odgovorila Angela.

»Kakor čujem, menda ni bogve kako zadovoljen z vami,« ji je dejal skoro hladno, takoj nato pa se je zasmel, da je zaskelelo Angelo v dno duše.

Zato je molčala in se žalostno zagledala v tla.

»Svojo dolžnost opravljam men-da vestno,« je dejala naposled polglasno in pobrskala s koncem svojega čevlja po suhi travi, kakor v zadregi.

»Svojo dolžnost,« se je nasmehnil kaplan in skomizgnil z rameni — »to že mogoče, a to še ni dovolj. Tudi jaz opravljam svojo dolžnost vestno, pa sem vendar župniku trn v peti. Ali me razumete?«

»Ne,« mu je priznala Angela odkritosrčno in ga pogledala naravnost v oči. Takrat se ji je zazdelo, da je postal njegov pogled nenadoma zopet poln tistega skrivnostnega ponosa in obenem tihih prošenj, kakor takrat pred petimi leti v aleji, zato so ji ustnice nemirno vzdrhtele in trepalnice so se ji zaklapljale hitreje . . .

»Ste že pozabili, kar sem vam pripovedoval prvi večer najinega svadenja?«

In Angeli se je zazdelo, da se mu je glas lahko stresel.

(Dolje prihodnja)

LISTEK.

Prva služba.

Spisal Josip Premk

(Dalje.)

V.

Štirinajst dni je že bivala Angela v Zabrezju, a še vedno ji je bilo vse tako tuje in zoprno, kakor prvi dan. Župnika se je ogibala in še ni govorila z njim od onega prvega večera, z učiteljem je občevala hladno, z organistom je izpregovorila tupa-tam par besedi, kadar ji je slučajno prinesel kakšno pismo, ker je obenem upravljal on v Zabrezju tudi pismo-noševo službo, ali če mu je oddala kak listič, ki ga je pisala tej ali oni prijateljici . . . drugače pa se slonela zamišljena v svoji dolgočasni sobi in se skušala kratkočasiti s to ali ono knjigo, ako je šolsko delo že ravno opravila.

Dnevi so postajali pusti in mrzli, po cel dan se ni prikazalo solnce iz megle, ki se je vlačila po dolini, da je bilo videti kot da je raztegnjena od zemlje do neba siva, nmažana plahta.

Najbolj zadovoljna je bila še v šoli, kadar je hodila med klopmi in gledala kuštrave paglavce, tam vsaj se je otrsela vseh neprijetnih misli in

se skušala poglobiti v pouk, dasi ji je bilo časih težko in je čutila sama — kako je raztresena . . . Zgodilo se je, da je obsedela za katedrom in sama ni vedela, kdaj je umolknila in se zamislila v to ali ono . . . šele ko je vrišč po šoli le naraščal, se je pre-dramila iz svoje zamišljenosti in nadaljevala . . . Ali čisto ji je ušel pogled skozi okno vun na pot, ki je vodila mimo šole, in če je le zbežala po šolskem stropu senca kogarkoli, ki je šel mimo šole, se je obrnila proti oknu s hrepenečimi očmi, dasi se ji je čelo hip nato vedno jezno nagubalo. Skušala se je premagati, pozabiti vse, a je bila preslaba . . . Ali čutila je in tako se ji je zdelo časih, da bi se kmalu otrsela vseh teh misli, ko bi imela le eno prijateljico, le enega človeka, komur bi lahko potožila vse, tako pa je bil edino on, ki pa se je je ogibal, kakor je spoznala.

Bilo je par dni po njenem prihodu. Od obeda pri Zabukoven se je napotila, kakor navadno proti domu, a tistokrat se je spomnila, da je četrtek in je zavila po stezi za vasjo. Ob potoku se je vila pot v lahni vzpetosti v brdo, ki se je dvigalo za vasjo, za to je krenila navzgor, da se razgleda nekoliko naokrog . . . Na koncu travnika je rastle grmičevje in potem se je zavila pot v gozd, ki pa je bil precej izsekán, da se je videlo med debli na vrh holma. Tupatam je molela čen

stezo krivenčasta korenina, da je stopala pazno in počasi, časih celo nekoliko postalna in se ozrla doli na vas in polje, raztezajoče se tja daleč v daljo, potem pa šla počasi zopet naprej, dokler ni dospela na vrhunec, na majhno planoto, kjer so morale rasti še nedavno bujne smreke, kakor so pričali močni štori. Takrat je zaslišala, da je za njo nekaj zašumelo kot da je stopil kdo na trlho vejico in ko se je ozrla, je zagledala kaplana Lovreta, ki je hotel baš oditi na drugo stran, a je bilo že prepozno. Kakor v nevolji je stisnil obrvi v ostro črto in privzdignil klobuk, nato pa se je približal s počasnimi koraki. Angela je videla, da se ji je hotel umakniti in je bila v zadregi.

»Morda sem vas premotila, oprostite —«

Pa kaplan Lovro je zamahnil z roko in potisnil klobuk nazaj na tilnik.

»Nikakor ne. Baš sem bil namenjen nekoliko na izprehod — in vi, gospodična?«

»Prav tako. Hotela sem si ogledati nekoliko tukajšnje okolice.«

»O, potem ste pa krenili na napadno stran.«

»Zakaj?« se je začudila Angela.

»Ali ni tukaj lepo? Pogledajte —« in pri tem je izegnila roko v lahnem noličnem in pokazala v dolino. — »Gledajte, kako lepo se vidi po vasi in

tja daleč po polju. Po tisti poti, kajne, ki se vije tam med travniki, sem se pripeljala jaz.«

»Da, po tisti menda,« ji je priki-mal kaplan in se zagledal v daljo. No, in kako se počutite tukaj?« jo je povprašal po kratkem molku, a njegove oči so bile še vedno uprte v dolino.

Angela je za hip pomolčala, nato je povzdignila k njemu oči in trepalnice so ji pričele utripati nekako nemirno . . . In kaplan Lovro se je ozrl vanjo, baš tisti hip, pa je legla na njegov obraz neka temna senca in čelo se mu je nabralo v lahne gubice.

»Seveda, križ je v začetku povsod,« si je odgovoril sam in Angela se ni mogla načuditi njegovi izpremembi od onega večera, ko ji je govoril tako prijateljsko in navdušeno. Ali je mar lagal tudi on, ali se je hotel iz nje samo nekoliko pošaliti? In naenkrat si je želela proč od njega, ki jo morda celo sovražil ali pa se hoče zmaščevati zaradi tistih ur — pred petimi leti. Pa ji je kanil v dušo zopet dvom: saj je ni morda niti spoznal in si ona vse le domišlja, a njegov obraz je bil resnično tako hladn in miren kot da govori s kmetom o živinski bolezn ali dobri letini.

»In kako se razumete z nadučiteljem?« jo je predrnil iz njenega premišljevanja.

Toda vse je s napeto radovednostjo čakalo na

zadnje zasedanje deželne zbornice, češ, tačas bodo imeli klerikalec najljubše priliko, da pokažejo svojo ljubezen do Ljubljane.

10 milijonov novega deželnega posojila

so sklenili najeti in s vso pravico so pričakovali ljubljanski davkoplačevalci, da bo dobrot tega posojila deležna tudi ona Ljubljana, ki bo morala plačevati za obrestovanje in uničevanje tega dolga

na leto vsaj 200.000 kron.

Govornik dr. Triller je v resnici stavil s svojimi naprednimi tovariši tozadevne primerne predloge, toda klerikalna in nemška večina sta vse te predloge

neusmiljeno zavrgli.

Ljubljana bo torej zopet le plačevala za celo deželo, koristi pa od celega velikanskega posojila ne bo imela prav nobene. Naj jo vrag vzame, saj ni klerikalna! Tako je menda sodil tudi načelnik klerikalcev dr. Šusteršič, ko se mu je z deželnega zbora tako silno mudilo v Pešto, kjer je

prvi govoril za 320 milijonov novih davkov

v svrhu nabave vojnih ladij! To je oni isti Šusteršič, ki je pred leti na shodu v »Unionu« prisegel, da ne bo nikdar dovolil nove obremenitve ljudstva za neplodne militaristične namene.

Gorje, če taki ljudje dobe sedaj še našo itak že izstradano Ljubljano v svoje kremplje.

Toda, ker stvarnih ugovorov zoper naša opravičena očitavanja nimajo, segli so po metodi obrekovanja in strahovanja.

Pot je pokazal zopet sam dr. Šusteršič v navzočnosti in z blagoslovom navzočega knezoškofa.

Slučaj Reisner,

ki ga je sprožil v deželnem zboru z nečuvno zlobnostjo proti lastnemu kolegi profesor Jarc, je naravnost nezasišlan.

Pod zaščito poslaniške imunite sta Jarc in Šusteršič oblatila in opsovala s tatom, lumpom in falotom

poštenega moža,

čigar edini greh je, da se drzne nastopati na javnih shodih kot pristaš in govornik »narodno-napredne stranke«.

Jaz pa — tako izpregovori govornik dr. Triller doslovno — brez imunite in brez strahu izjavljam tu v pričo vseh navzočih, da smatram to postopanje kot nevedno poštenih mož in dostojne politične stranke. »Slovenec« sam se je sramoval povedati imena razžalčevalcev prof. Reisnerja in ponižilo je moral spraviti v žep svoje javno očitavanje v »Slovenskem Narodu«, da je bilo

njegovo poročilo iz deželnega zbora lažljivo.

In ako bi bil presvetli vladar poučen, kako se je blatilo v kranjskem deželnem zboru e. kr. uradnika, tedaj bi dr. Šusteršič gotovo ne bil deležen tistega milostnega nagovora, s katerim so se toliko bahali.

Toda exempla trahunt in skoračaj je

pricapljal za Šusteršičem — Stefe!

Ta ljubljanskim porotnikom dobro znani mož se je drzni pretekli teden na javnem shodu utikati svoj nos v rodbinsko življenje bivšega župana Hribarja ter javno onečaščati pošteno gospodino, ki ima edino ta greh, da si pošteno služi svoj kruh v službi g. poslanca Hribarja. Vprašam, kak stik ima ta revica z našim volilnim bojem?! Na taka bojna sredstva pošteni človek pljune — to naj si zapomni klerikalna gospoda.

Posebno značilno pa je, da se predrzne segati po takem orožju človek, ki je tri dni pozneje

moral ponižno pod klop zlesti

pred pretečo porotniško obsodbo zaradi častikraja in ki je le z nečednim namenom, s katerim je v hipu dosegel prenos razprave,

ntekej drugi preteči obsodbi

zaradi častikraja pred isto porotno sodbo.

Ne, gospodje — tako je sklenil govornik dr. Triller — s takim orožjem se ne boste dolgo borili zoper nas. Če naš rodbinski prag ne bodo pljuvali, če ne se pri najboljši volji ne bo dalo zaprečiti, da ne bi zopet zažvižgal svoje pesmi

pasji bič.

S pozivom na složno postopanje naprednih volilcev končal je potem svoja izjavljavanja ob burnem odobravanju navzočih.

Nato je govoril

Alojzij Ljublič,

sluga narodno napredne stranke, ki je izjavil sledeče:

Slišali ste močnega ž. g. predgovornika dr. Trillerja, ki je vam teme-

ljito pojasnil klerikalne sleparije in zvižaje. Torej pričujem. Klerikalec so velikanski v frazah in obljubah vselej pred volitvami, ali zelo majhni v izpolnjevanju teh obljub. Ker imamo občinske volitve pred durmi, se klerikalec trudijo na vso moč, da bi tudi delavstvo dobili na svojo stran. Klerikalec pa še nikdar niso bili, pa tudi ne bodo prijatelji delavstva. Čeprav so započeli med slovenskim delavstvom nekako krščansko socialno gibanje, vendar pa niso imeli pri tem prizadevanju namena delavstvu koristiti, marveč so si ga hoteli le na ta način organizirati v svoje klerikalne strankarske namene, da bi s tem oškodovali narodno kakor socialno demokratično delavstvo. Nočem tu navajati vseh sleparij in obljub, kakršne klerikalec po svojih shodih svojim zaslepljenim vernim ovčkam pripovedujejo, tudi ne bom omenjal vseh korakov, ki so jih klerikalec podvzeli pri nas in drugod zoper delavstvo.

Opozarjam tukaj le na skrajno krivično volilno reformo, ki jo klerikalec sklenili tako, da dobi pešica ljubljanskih Nemcev v bodočem občinskem svetu veliko večje zastopstvo, nego pa ogromno število slovenskega, odnosno ljubljanskega prebivalstva.

Klerikalec so približno 1500 ali 2000 delavcem pridelali še 7000 drugih volilcev I. in II. razreda tako, da se delavstvo kar poizgubi v tako velikem številu. Dočim zahteva od klerikalcev sestavljeni volilni red za druge ljubljanske prebivalce le eno ali dveletno bivanje v Ljubljani, mora delavec prebivati tri leta v Ljubljani, ako hoče imeti volilno pravico. Že iz teh dveh dejstev je razvidno, da so kmečki klerikalni poslanci v deželnem zboru sklenili tako volilno reformo, ki prija okoliškim kmetom in okoliškim branjevkam, ki pa je najbolj naperjena proti delavstvu in nižjim slojem meščanstva.

Z novo volilno reformo so klerikalec doprinesli dokaz, da sovražijo delavstvo, da ga zaničujejo in da smatrajo delavce za manj vredne ljudi kakor vse ostale ljubljanske prebivalce, in še za veliko manj vredne kot okoliške kmete, katerim so z novim volilnim redom dali dvojno volilno pravico.

Vkljub vsem tem nakanam pa bodo klerikalec poizkušali agitirati med delavstvom za svojo stranko. Jaz pa pravim: ljubljansko delavstvo nima prav nikakega povoda zleteti klerikalne zmage, in še več, delavstvu mora biti vse ležeče na tem, da klerikalec ne dobe Ljubljane v svoje kremplje, in zakaj?! Kakor bi klerikalec popteli vse kar je kulturno naprednega, tako bi bili socialno skrajno nevarni delavstvu. Klerikalna stranka naj se imenjuje tisočkrat ljudska stranka, gotovo pa je protidemokratična, protisocialna, protidelavska, kakor tudi protimeščanska stranka. Da more ona in z njo združena cerkev uspevati, mora ostati delavstvo v čim večji odvisnosti. Klerikalna stranka pa je v svojem jedru tudi kmečka veleagrarna stranka. Ravno tukaj tiči vzrok naraščajoče draginje. Ta stranka ne more in tudi ne sme pospeševati delavskih interesov. To so kmečki klerikalni poslanci v deželnem zboru dovolj dokazali. Nič ni storila ta stranka za delavstvo, pač pa je podražila vsa živila, protestirala proti vsakemu sredstvu, s katerim bi se moglo nekoliko ublažiti sedanje draginjo. Pri tem je mašila deželne podpore samo klerikalnim institucijam v žrelo. V občini pa niso delavski interesi nič manj prizadeti kakor v deželi, tudi tukaj se lahko stori marsikaj dobrega, pa tudi marsikaj opusti.

Z ozirom na klerikalno stremljenje je dovolj, da se doseže protiklerikalna večina. V sedanjih razmerah je to najbolje, da je ta večina sestavljena iz naprednjakov in socialnih demokratov.

Dolžnost Ljubljane je, izvesti volitve tako, da ostane še za naprej močna večina v narodno-naprednih rokah.

Umljivo je pa tudi, da bodo klerikalec združeni z Nemci najraje kovali kapital za se. Zato pa pravim, naprednjaki in socialni demokrati morajo dobiti toliko mandatov, da bodo skupaj tvorili močno dvetretjinsko večino, da se s tem postavi klerikalce na hladno.

Pri prihodnjih občinskih volitvah v Ljubljani bo pa tudi sestava v narodno-naprednih vrstah drugačna, kakor je bila dosedaj. Tudi v naprednih vrstah bolj in bolj zmaga socialna misel, bolj in bolj se uvideva nujna potreba soočločevanja širokih ljudskih mas v politiki. Izključeno je pa, da bi prišli od narodno-napredne strani v občinski svet možje, ki bi ne imeli dovolj smisla za socialno stran občinskega gospodarstva.

Brezdvomno prihajamo v nove čase, v nove razmere.

Vedna enoličnost v bivšem občinskem svetu ni mogla roditi najboljših sadov, to verjamemo. Stori se je marsikaj dobrega, pa tudi mar-

sikaj opustilo, kar bi se bilo lahko storilo, osebno z ozirom na nižje sloje.

Pomljena, potvljena bo prišla v bodoči občinski svet narodno-napredna stranka.

Z ozirom na bodoče občinske volitve v Ljubljani bo moralo opustiti delavstvo vse medsebojne malenkosti in prepire. Narodno-napredno, kakor tudi socialno-demokratično delavstvo bo moralo napeti vse svoje moči, da iztrga klerikalnim krempeljem slehernega tovarisa.

Čeprav bo ločeno korakalo, vendar pa ne sme tega nikdar pozabiti, da bo zadnji dan skupno udarilo skupnega sovražnika.

Čim več protiklerikalnih glasov se bode dobilo, tem krotkejši bodo tudi klerikalec.

Nadalje je še vsem v živem spominu, kako se je pričela v javnem življenju borba za volilno reformo. Takrat so bili naši slovenski klerikalec najglasnejši. Postavljali so se na najbolj demokratično stališče ter z vso vmeno zahtevali uvedbo splošne tajne in direktne volilne pravice v vse zakonodajalne zastope kot temelj splošnega napredka in razvoja, ne samo v državi, marveč tudi v posameznih deželah.

Tak demokratizem so imeli naši klerikalec na jeziku samo toliko časa, dokler je bil njim le stava, po kateri so upali splezati na površje.

Ko so pa sklepali volilni red za ljubljansko občino, so se pa pokazali v vsej svoji nagoti, pokazali so se kot največji nasprotniki delavstva kakor tudi meščanstva.

Nato je govornik omenjal novi cestni zakon in desetmilijonsko melioračno posojilo, oni dve vnebo vpijoči krivici, ki so jih sklenili naši brezdomovinski klerikalec in za katere bo moral plačevati delavec in najrevnejši kmet.

Opozoril je zborovalce, naj se ne dajo begati od sleparskih klerikalcev, temveč pojdimo skupno ramo ob ramo, roko v roki. Pripravimo se za oni dan, za dan volitve, kdo naj zagospoduje bodoča v beli Ljubljani in naši slovenski prestolici. Mi vsi smo prepričani, da zagospodari narodno-napredna in socialna ideja, ne pa tista hinavska, sleparska, efijaltska, brezdomovinska in klerikalna šušmarija. Proč z uničevalci Ljubljane!

Govoru je sledilo živahno pritrjevanje.

Govoril je še Mole, ki je povedal, kako klerikalec trošijo deželni denar. Ker bodo kmalu deželne blagajne prazne, so se jim začele cediti sline po mestnih blagajnah.

Ljubice se je še enkrat oglašil k besedi ter povedal, kako se klerikalec zdaj ob času volitev prilazuje mestnim slugam, dočim pa sami najkrukejšje postopajo z deželnimi slugami. Povedal je slučaj, kako so klerikalec vrgli na cesto paznika v deželni prisilni delavnici.

V zaključnem govoru je predsednik Bergant povedal, kako bo moral ljubljanski davkoplačevalec v najkrajšem času po zaslugi klerikalcev plačati 200 procentov občinskih in deželnih doliad.

Nato je shod zaključil.

Volilni shod v Krakovem,

kateriga je priredilo »Napredno gospodarsko in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo« v nedeljo, 5. t. m. ob 10. uri dopoldne na Krakovskem nasipu pri »Raku« je bil izbor obiskani. Pozdravil je navzoče volilce predsednik g. Smole ter dal besedo

deželnemu posl. g. dr. Novaku.

Živahno pozdravljen je izročil ta navzočim pozdrave izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke in poudarjal, da stori to tem iskrenejši, ker obila udeležba volilcev znači trdno, napredno njihovo zavest.

Značilnost naše stranke se kaže posebno v prirejanju javnih shodov, na katere ima pristop vsak svobodni meščan, med tem ko se klerikalec ne upajo zborovati javno, ker jim manjka v to poguma. Pač pa skušajo pridobiti na tiho posamezne stanove in so v ta namen posebej naskočili — branjeve, mitniške paznike in magistratne sluga. To pribijemo, da je naravnost žaljivo za te sloje, da si skušajo samo te pridobiti za se, ker smatrajo njih edino le sposobne, da bi jim vcepili svojega duha.

Kakšno ljubezen do mestne občine ljubljanske skazujejo oni, to nam jasno kaže zgodovina zadnjih dni. Glede draginjskega vprašanja so v deželni zbornici odbili vsako pomoč. Poudarjali so pač, da je vzrok draginje »pohlep po blagu« ne priznava pa, da je pa pohlep pri onih klerikalcih — največji, dočim bi moral biti v resnici najmanjši.

Kako malo srca imajo za Ljubljano, kaže tudi novi občinski volilni red, ki so za tako prikojili, da lahko poljubno v dogovoru z vlado mestne meje krejijo ali pa razširjajo in na ta način svojevolično izrabljajo okolice v svojo politično korist. To ni spoštovanje pravice gospodarja v lastni

hiši in le gola hinavščina je, ako trdijo da je občina predmet njihove zanikerne ljubezni.

Vidno znamenje te njihove ljubezni je tudi cestni zakon, s katerim bodo prišli Ljubljano do krvavega plačevanja deželnih doliad in katero breme bodo utili ljubljanski volilci do posnih let; ne ljubezen — direktno sovražstvo jim je narekovalo ta zakon. (Klici: tako je!) Ako tudi se je v deželnem zboru reklo, da bi bilo le pravično, da bi se Ljubljani vrnila gotova svota, vendar je ostalo to samo na zunaj; ko se je hotelo dati tej pravičnosti zakonito obveznost, so to odklonili.

Enako se je zgodilo z melioračnim posojilom, ki so ga najeli samo za to, da bi spolnili del svojih obljub. Prav je, da se pomaga kmetu, prav bi pa bilo, da bi se pomagalo tudi Ljubljani, ki bo plačevala $\frac{1}{3}$ obresti od posojila, ne da bi imela kako korist.

Posledica teh zakonov bode naravno, da se bodo podražila vsa življenska sredstva, da postane huda draginja še občutnejša. Kje pa ostanejo še mestne potrebščine, kje se naj pa vzamejo sredstva za te, ako že dežela sama vse pogoltne.

Klerikalec hočejo tudi za svoje slabo fundirane institucije imeti novo zalogo dohodkov in stojimo sedaj pred drugo nakano, kako da bi se dalo, računajoč na nerazsodnost ljubljanskih volilcev, še mestno blagajno vporabljal v svoje potrebe.

Sedaj so za svoje zadružništvo sklenili ustvariti garancijski fond 2 milijonov in vporabili vseučiliški fond 700.000 K tudi v ta namen. Toda, deželne bodo tega samo klerikalne zadruge — ki bodo v deželni zvezi. Tukaj bi bila dolžnost klerikalcev, da bi tudi napredne zadruge vprašali, ker bi služiti imela akcija vsemu zadružništvu in je to skrajna brezvestnost (Klici: lumparija!) njihova, ker imajo gospodariti s tujim, javnim, torej splošnim denarjem. In ako pridejo oni z večino v mestni zastop, se kaj lahko zgodi, da bodo izkoriščevali še mestna sredstva za svoje zadružništvo in bi služil denar iz žepov mestnih volilcev tudi njihovim strankarskim namenom. — Dolžnost njihova bi tudi bila, ko so ugrabili vseučiliški fond — (škandal!) da bi predložili poslancem uspehe, bilanco »Zadružne zveze«. Ampak tega niso storili in tudi prepričali niso poslance, kdaj bode slednja vrnila denar vseučiliškemu fondu. Ali je to postopanje skrbnega gospodarja?! (Klici: lumparija!)

V tem slučaju bilo bi treba še posebno pozornosti, ker so vzeli denar takemu važnemu fondu, kakor je vseučiliški fond. To se bode še kruto maščevalo nad nami, kakor se že maščuje nemška publika, ko kriči v svet, kako malo resno smatrajo Slovenci vseučiliško vprašanje, da puščamo važni vseučiliški fond takim negotovim namenom. (Klici: — Sramota!)

Volilci! računajte s tem, da bodele trpeli posledice, občutne posledice teh klerikalnih mahinacij, trpeli bi jih še bolj, ako po svojih močeh ne poskrbite za to, da ne pridejo klerikalec tudi do mestnih blagajn. Vsak po svoji moči naj torej pripomore, da ostane napredna večina v sijajnem številu v občinskem svetu. Volilni boj bo hud, hujšega se ne bode bojevalo nikdar več, ker ako sedaj ne dobijo klerikalec nadvladja, postali ne bodo močni tudi v bodoče nikdar več. Burno ploskanje je sledilo izvajanjem gospoda dr. Novaka.

Predsednik g. Smole se je toplo zahvali gospodu deželnemu poslancu za stvarna razmotravanja in poudarja, med drugim tudi, kako lepe nade se je stavilo v uspešno delovanje »Mestne hranilnice«. Kadar doraste rezervni fond, ker bi potem pripadel del čistega dobička za mestne potrebščine ter se tako razbremenili davkoplačevalci. Ako pa zasedejo klerikalec občinski zastop, bodo po svojem vzornem gospodarskem programu zasegli tudi te doneske v svoje namene le na rovaš mestnih davkoplačevalcev. Kako vzorno je to dosedanje njihovo gospodarstvo dokazujejo naslednje številke. Leta 1909 so bile znašale 40% deželne doliade 592.063 K. Deficit deželnega proračuna za leto 1911 znaša 1.200.000 K in bo potreba vzvišati doliade od 40% na 65% to bo stalo Ljubljano na leto okroglo več 380.000 K.

Od 10milijonskega melioračnega posojila bo plačala dežela letno 450.000 K obresti, in pade na Ljubljano od tega $\frac{1}{3}$ torej na leto zopet več 150.000 K. Cestni zakon bode zahteval za 1 leto najmanj več 200.000 kron, torej skupno na leto več 730.000 kron oziroma z starimi dokladi skupaj 1.322.000 K to je čez 90% deželnih doliad. Proti starim dokladam torej za celih 50% več.

Te številke govore knjige — a nam se jeziijo lasje na glavi, kam popeljejo klerikalne mahinacije in takim gospodarjem naj pustimo našo Ljubljano. Mislimo, da se bode vsak tati volilec pošteno premislil. (Odobranje.)

Nato je govoril gospod Bizjak, ki je poudarjal, da je tudi delavec trpin — kakor je on sam, pojmuje slabo gospodarstvo klerikalne večine, vsaj čuti vsakteri neznošno draginjo vsega, katera bode postala pa še občutnejša valed novih dolgov. Kakor kobilice, tako so klerikalec obzrli deželo, sedaj pa hočejo še mesto Ljubljano požreti. Toda kdor ima zdravo pamet, bode spoznal njihove nakane ter bode šel mož do moža, da složno gremo zoper njih v boj. (Odobranje.)

Oglasil se je k besedi tudi užitenjski paznik g. Rebolj, ki je pojasnil, kako hinavsko hočejo klerikalec ujeti njegove tovarise na svoje limance. Toda, ti poznajo svojega krušnega gospodarja in bodo pokazali na dan volitve, kdo je bil ta njihov krušni gospodar in kdo tudi ostane. (Burno pritrjevanje.) Z zahvalo za krasni obisk ter vzpodbudo za daljše delo zaključil nato gospod predsednik lepo uspeli shod.

Politična kronika.

Redni proračun se v državnem zboru ne bo rešil do konca meseca marca, ko poteče začasni proračun, ker je doba prekratka. Vprašanje je pa tudi, če bo rešen do konca meseca aprila. Vlada bi seveda rada to dosegla. Nekateri priporočajo vladi, naj raje predloži daljši trimesečni proračun, ker se še ne ve, kako se bodo razmere v poslanski zbornici razvile.

Nemci nasprotujejo narodnostni spravi. Kakor poroča »Alldeutsches Tagblatt«, se je vršila v četrtek v Pragi slavnost »Südmärke« pod protektoratom bivšega ministra dr. Schreinerja. Potovalni učitelj Hoyer je pri tej slavnosti pravil: »So med nami ljudje, ki premišlujejo o tem, kako bi se dalo doseči sporazum s Slovani, vendar pa ne morejo uvideti, da s takimi revnimi frazami ne morejo doseči sporazuma s češkim narodom, ker se mora ta narod premagati in zasužnjiti. Nemški narod še ni utrujen od boja, nasprotno, najboljši nemški možje želijo, da bi pripravili svojemu narodu v nadaljnjem zmagonosnem boju s Čehi popolnoma drugačno usodo, nego jo je imel dozdaj.« Tako se pripravljajo dr. Schreiner s svojimi pristaši na bodoča češko-nemška sprava pogajanja.

V Tripolisu so se pojavila nasprotja med francoskimi in laškimi interesi. Pred nedavnim se je raznesla vest, da je turška vlada odstopila Franciji oazo Ghadamas. Iz tega so izvajali, da se je Turčija sporazumela s Francijo, da se polagoma iztisne italijanska trgovina in vpliv iz Tripolisa. Kakor znano, ima Italija v tem delu Turčije svoje posebno izjemno stališče, ki pa je le faktično in nima prav nikakršnega pravnega, a tem manj pogodbenega temelja. V sled tega se ne smemo čuditi, da je javno mnenje italijansko vedno neravno, kadar se o Tripolisu govori. Interpelirali so v italijanski zbornici zunanega ministra, markija di San Giuliana, ki je pa vse te vesti demontiral in tako zopet za nekaj časa potlačil italijansko javno mnenje.

Iz Vladivostoka se poroča, da se tamovsak dan pričakuje izbruh bokserske ustaje. Tuji listi, ki se izdajajo v ondntnih deželah, priporočajo tujim vladam, naj še ob pravem času vse potrebno ukrenejo za ohranitev imetka tujih podložnikov. V Mukdenu in okolici je razširjena silna agitacija zoper tuje. Poziva se k temu, naj se izžene tujci s tem, da se v njihova stanovanja polože trupla oseb, ki so umrle za kugo. Pojavile so se velike tolpe Kunguzov in ubežnikov iz okuženih krajev. Angleška vlada namerava poslati v Sudeking vojaštvo.

Štajersko.

Politične obravnave pred mariborsko poroto. Dne 14. marca se vrši pred mariborsko poroto obravnava proti lastniku tiskarne Karlu Rabišču in bivšemu učitelju na deželni meščanski šoli v Celju Avgustu Aistrichu. Toži vodja mestnega urada v Celju dr. Oton Ambrožič zaradi nekih člankov v »Süddeutsche Volkszeitung«. Dne 15. marca obravnava zaradi razžaljenja časti proti Antonu Zavadilu, sedaj prefektu v M. Boleslavi, poprej uredniku »Stajerca«. Toži posestnik Ivan Roškar v Kukuljnsku. — Dne 16. marca obravnava proti Francu Rakoviču, odgovornemu uredniku »Slov. Gospodarja« zaradi razžaljenja časti v časnikih; nadalje proti Francu Letonju, kaplanu v Šmartnem pri Slovenjgradcu in Francu Pečniku, župniku v Podgorju pri Slovenjgradcu kot sokrivca. Tožniki so Ivan Kele, nadučitelj v Novi Štifti pri Gornjem gradu, Ivan Kac, veleposesnik v Šmartnem pri Slovenjgradcu, Frano Verdnik, po-

sestnik istotam, Jakob v rečko, trgovca v Slovenjgradcu in učiteljsko društvo za gornjegrajski okraj.

Zasebne kupčije s argentinskim mesom. Iz Maribora nam poročajo: Dne 2. marca je došlo v Maribor 10 tisoč kilogramov argentinskega mesa, katero se je popoldne razdelilo 17 mesarjem za nadaljno prodajo. Dne 3. marca pa ga je oddal živinodržavnik Kreinz 600 kg na železnico za svojega brata v Ljubnem na Zgor. Štajerskem, ki je mesar. Tovorni list je podpisal mesar Wögerer, kateri sicer v »M. Z.« ni naveden med onimi mesarji, ki bodo prodajali argentinsko meso. Naj si je živinodržavnik postopal tu, najmilejše rečeno, nepravilno ali pa Wögerer, in vsak način bodo mariborski mesarji na ljubo zasebnim kupčijam nekaterikov prikrajšani. Stvar bi zaslužila, da bi se preiskovala nadalje.

Iz Libanije pri Ormožu nam pišejo: V četrtek po pepelnici smo pokopali pri nas na Libanji pusta, ki je nosil štajercijansko - klerikalno krinko. Pri občinskih volitvah je namreč popolnoma propadel klerikalni župan Juri Novak z vsemi svojimi privrženci in sorodniki. Še »Wienerbürger« mu ni mogel pomagati. Njegov propad je povzročila poleg »toče in sliše« v prvi vrsti politična neznanost. Izmed novih odbornikov jih odpade na Libanjo in Pavlovski vrh 5, na Litmerk 7. Nove odbornike pozivamo, da si izvolijo za župana svoje velike občine narodnega in pravičnega moža.

Požar. Pri Sv. Križu poleg Rog. Slatine je izbruhnil dne 1. marca v gozdu kneza Alfreda Windischgrauza požar, kateri je uničil okrog 3 orale gozda. Požarne brambe so s pomočjo kmetov komaj omejile in pogasile požar.

V celjski bolnišnici je umrlo minuli mesec nad 60 oseb. — Vilo Gatterstädt pod celjskim Starim gradom je kupil Čeh g. Buchta.

Tečaja za vinoroge in sadjarstvo, ki se vrši od 6. do 18. marca na vinorejski in sadjarski šoli v Mariboru, se udeležijo sledeči slovenski učitelji in nadučitelji: Karl Vizjak, Ljubecna; Franc Karbaš, Sv. Miklavž pri Ormožu; Melhijor Rizmál, Rajhenburg; Jožef Conč, Jarenina; Josip Stritar, Št. Vid pri Grobelnem; Jože Korošec, Negova; Friderik Kožuh, Sv. Duh v Halozah; Ivan Hauptman, Št. Vid pri Ptuj; Ignacij Kaffon, Št. Ilj pod Turjakom; Aleks. Alt, Št. Janž pri Spod. Dravogradu.

Poskusi samomora. Iz Slov. Bištrice nam poročajo: 33letni posestnik Karel Turin iz okolice je preživel na pepelnici s svojo ženo v mestu jako veselo noč. Zjutraj ob 7. pa si je v navzočnosti svoje žene poglaval pred poslopjem nemške šole kroglo v srčno stran prsi. Težko ranjenega so spravili v mariborsko bolnišnico.

Trg Vransko ima po zadnjem štetju 657 prebivalcev, med temi 11 takih, ki so vpisali nemščino kot »občevalni jezik«.

Dvojnega umora osumljen. V zadnjih letih ste izginili v ptujski okolici brez vsakega sledu dve mladi ženski pod okoliščinami, ki opravičujejo sum, da se je zgodilo hudodelstvo. Obe ženski ste bili za časa, ko ste izginili, v blagoslovljenem stanu, in sicer obe z možem, ki pride kot storilec v poštev in je sedaj pri okrožnem sodišču v Mariboru v preiskovalnem zaporu. Dokazano je, da ste bili obe ženski še kratko časa, predno ste izginili, v družbi tega moža, in ravno od tega trenutka naprej o njih ni sliša ne duha. Obe ste bili buje močni, zdravi in radoživi ženski. — Prvi slučaj se tiče Rozalije Lešnik, rojene 1881 v Draženci pri Ptuj, dekla, ki je izginila dne 14. vinotoka 1907. — Druga ženska je Magda Dukarič, rojena 1880 v Bednji na Hrvaskem, tudi dekla, o kateri manjka vsaka sled od 19. rožnika 1910 naprej. — Podatki, po katerih bi se dalo sklepati, oziroma ugotoviti, da je kdo imenovani ženski še pozneje kje videl, ali da še živi, naj se naznači bližnji varstveni oblasti ali pa preiskovalnemu sodniku v Mariboru.

Koroško.

Smrtonosne opekline. 2¹/₂ letna Terezinka, hči delavke Marije Koplinik v Vetrinjah, ki je bila pri starih svoje matere v Čačah, je splezala, ko ni nikdo pazil na njo, na štedilnik in sedla na razbeljeno ploščo. Dobila je grozovite opekline, katerim je v bolnišnici podlegla.

Nezgode. V Št. Rupertu pri Celovcu je padel pomožni monter Friderik Eder pri postavljanju telegrafskih drog tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo. — Na zaledeneli cesti v Smartnu pri Celovcu je spodrsnilo Rozaliji Jeraj, ter si je pri padcu zlomila roko. — V Št. Rupertu je prišla petletna Uršula Oblak do steklenice z lugom ter pila iz nje. Poškodovana si je požiralnik.

Požar. V Zgornji Gorici pri Celovcu je začelo v soboto goreti v hiši Jakoba Makala. Ogenj je požgal hišo

in lesen prizidek ter mnogo premičnine. Makala je bil zavarovan, vendar ima kakih 1000 K škode.

Povečanje garnitaje. 2. t. m. se je nastanila v Trbižu baterija gorskega topničarskega polka. Nastanila se je v občinskih vojašnicah.

Vojak se ustrlel. V soboto se je ustrlel z vojaško puško v lovski vojašnici v Beljaku lovec flek. Do sedaj vzroka samomora še niso dognali. Pejško noč je imel inspekcijo in je v jutranjem raportu napisal, kaj namarava storiti.

Primorsko.

Tržaška občina podedovala milijon kron. Baronica Cecilia de Rittmeyer, ki so jo pokopali v soboto, je zapustila vse svoje premoženje, ki znaša približno 1 milijon kron, tržaški občini v svrhu, da sezida zavod za slepe.

Iz računske službe. Računski oficijal Alojzij Moretti v Trstu je imenovan za računskega revidenta, računski asistent Fran Bullo pa za računskega oficijala in računska praktika Vlado Biček in Emanuel Streicher za računske asistente.

Ljubezen in gorjača. Aleksander Vilović, 23leten Dalmatinec, je imel že 4 mesece ljubezenske razmerje z 19letno Heleno Stolica, stanujočo v ulici Volta št. 19. Nejena mati pa stanuje skupaj z 29letnim ladijskim promogajem Ilijom Lovrenom v ulici Vitelli št. 2. Moralčno ogorčena sta bila Lovren in Melenina mati proti ljubavnemu razmerju z Dalmatincem, in Lovren je bil Viloviću že enkrat zagrozil, da ga ubije. Vilović je nato za nekaj časa odpotoval, v soboto pa se je vrnil. Ko je šel proti stanovanju mlade svoje ljubice, je zagledal za nekim ogrom Lovrena, ki je prežal nanj z debelo gorjačo. Ves prestrašen je začel Vilović teči, Lovren pa za njim dokler ni prišel Vilović na varno k nekemu svojemu prijatelju. Pozneje je naznanil svojega napadalca in so ga vtaknili redarji v luknjo.

Rjuhe zoper lakoto. Ivan Giraldi, star 41 let, dinar, je izgnan iz Trsta, je spal v ljudskem prenočišču v ulici G. Gozzi. Ko v soboto odšel, je vzel s seboj dve rjuhi, ki ju je skrnil pod plašč. Redarji, ki ga je aretoval, je rekel, da je to storil, ker je bil lačen.

Prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand na Brionih. V soboto je prišel prestolonaslednik Fran Ferdinand z družino na otoke Brioni. Na kolodvoru v Pulju so ga pozdravili namestnik princ Hohenlohe, zapovednik vojnega pristanišča admiral Ripper in voditelj okrajnega glavarstva dvorni svetnik grof Attems.

Razpisana služba. Pri kriminalni kaznilnici c. kr. deželne sodnije v Trstu je razpisano mesto upravitelja v IX. činovnem razredu.

Ukradeno argentinsko meso. Ob morskimi obali v prosti Luki v Trstu so našli zadnjo četrtinko argentinskega mesa, katero so tam pustili tatovi. Najbrže so ga odnesli meso iz kakega železniškega voza, pa jih je kak ropot splašil.

Izkrvavela. Tragične smrti je umrla v soboto dopoldan v Trstu 28letna perica Viktorija Vidmar. Po trimesečni bolezni se je vrnila v soboto v parno palnico v ulici Giulia št. 8, ko se je tam zadrževala v delavnici velika šipa. Kos šipe ji je prerezal žilo odvodnico v levem stegnu, vsled česar je izkrvavela, predno so jo prepeljali v bolnišnico.

Nehvaležnost. V petek je bil v Trstu aretiran brezposelni kuhar Humbert Fattori, doma iz Montovanskega v Italiji, ki se nahaja šele par dni v Trstu. Ukradel je na ladji »Atlantico« nekemu grškemu mornarju denarico s 43 K, kljub temu, da ga je leta iz usmiljenja pital par dni.

Skupščina »Slovenske Matice«.

Včeraj ob 10. dopoldne se je vršila v »Mestnem domu« 47. letna skupščina »Slovenske Matice«, ki sta se je kot zastopnika »Matice Hrvatske« udeležila vsenčlasiški profesor dr. Albert Bazala in dr. Milan Šenoa.

Skupščino je otvoril predsednik profesor dr. Fran Ilešič. V svojem govoru je omenjal intimne bratske vezi, ki vežejo »Slovensko Matico« z »Matico Hrvatsko«, izraža željo, da bi se te vezi še poglobile in izpopolnile, ter v toplih, iskrenih besedah pozdravil med navdušenim ploskanjem in živio - klici skupščinarjev iz Zagreba prihiteli zastopnike »Matice Hrvatske« — dr. Bazala in dr. Šenoa, ki jih slovenska javnost že pozna kot prepričane in požrtvovalne prijatelje slovenskega naroda.

Predsednik se je končno zahvalil društvenim poverjenikom in odbornikom za njihov trud in delo ter izrekel obenem priznanje in zahvalo slovenskemu in sploh jugoslovanskemu časopisju, ki je s priobčevanjem ocen o društvenih edicijah in dru-

štenih komunikacijah pospeševalo »Matičino« delovanje.

V imenu »Matice Hrvatske« je govoril, navdušeno pozdravljen od vseh navzočih, njen tajnik, vsenčlasiški profesor dr. Albert Bazala.

Izrekajoč zahvalo predsedniku na pozdravu, je naglašal, da je prišlo v navado, da je »Slovenska Matica« zastopana na obnem zboru »Matice Hrvatske«, ta pa na obnem zboru »Slovenske Matice«. Ta navada je prešla že tako v meso in kri, da bi živo pogrešali na skupščini »Hrvatske Matice« slovenskih zastopnikov, na skupščini »Slovenske Matice« pa hrvaških odposlancev. To dokazuje, da postajajo kulturne vezi, ki vežejo Hrvate in Slovence, vedno ožje in intimnejše. Zeleti je, da bi se te vezi tako poglobile, da bi ne bilo na slovenskem jugu kulturnega podjetja, kjer bi se ne manifestirala v vsi svoji kreposti slovensko - hrvaška sloga in bratska vzajemnost med »Matico Hrvatsko« in »Slovensko Matico«. Zlasti razveseljivo je, da so v zadnjem času v to hrvaško - slovensko kolo vstopili tudi bratje Srbi, kar vzbuja nado, da bo v doglednem času na vsem slovenskem jugu zavladalo popolno kulturno edinstvo.

V tem znamenju pozdravlja govornik skupščino »Slovenske Matice«.

Skupščinarji so sprejeli ta govor z navdušenim ploskanjem in živio - klici.

Nato je poročal tajnik Milan Pugelj o društvenem delovanju.

Iz njegovega poročila posnamemo:

»Matica« je štela v preteklem letu 4058 članov, in sicer 5 častnih. 189 ustanovnih in 3779 letnih ter 85 naročnikov.

Za tekoče leto 1911 izda »Matica« osem knjig, in sicer:

1. »Zbornik znanstvenih spisov«, ki ga uredi predsednik dr. Fr. Ilešič.

V tem zborniku se priobči poljuden zgodovinski opis o »Koleri« na Kranjskem, bibliografija in narodopisno gradivo, ki ga uredi odbornik dr. Gruđen.

2. Dr. J. Mencingerjevih zbranih spisov I. zvezek.

3. Dr. Lahovega romana »Brambovi« II. del. v »Knezovi knjižnici«.

4. Več novel izpod peresa mlajših pisateljev v »Zabavni knjižnici«.

5. Novelo hrvaškega novelista Šimunovića v »Hrvaški knjižnici«.

6. Dr. K. Strekljevih narodnih pesmi zadnji zvezek.

7. »Životopise«, karakteristične črtice slavnih Slovanov in 8. Letopis.

Tekom letošnjega leta se bo temeljito uredila »Matična« knjižnica. Znanstveni odsek sodeluje pri pripravi »Jugoslovanske enciklopedije«, ki jo svoječasno izda »Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti« v Zagrebu skupno s kraljevske srbske akademije v Beogradu. Tehniški odsek marljivo pripravlja gradivo za tehniški slovar. Zemljevid slovenskih pokrajin se že tiska v vojaškem geografskem zavodu na Dunaju. Uprava tega zavoda je sporočila, da izide zemljevid že v prvi polovici, vsekakor pa v drugi polovici tekočega leta.

»Matica« namerava svoječasno prirediti izdajanje »Umetniškega kola«, čim se dobe viri dohodkov za to edicijo. V deželni umetniški svet je bil poslan odbornik ravnatelj Šubič. »Matica« je priredila Vrazovo akademijo v proslavo stoletnice rojstva največjega Ilirca in Pleteršnikove večer ob 70letnici tega zaslužnega znanstvenika; končno se je udeležila pogreba pesnika Antona Medveda in zgodovinarja Josipa Apiha ter proslave 50letnice hrvaškega gledališča v Zagrebu.

Tajnikovo poročilo se je odobrilo v zvezi na znanje.

Predsednik dr. Ilešič se je spominjal v preteklem letu umrlih članov ter pozval navzoče, naj se v znak sožalja dvignejo raz sedeže.

Nato je predsednik obširno razpravljal o splošni suši, ki je v zadnjih letih zavladala na literarnem polju. Omenjal je, da je »Matica« v preteklem letu sprejela pač mnogo prevodov, ki jih je morala odkloniti, a le malo izvršnih leposlovnih del. Zbirka nedovršenih lirskih pesmi in kitica nezrelih novel, to je bilo vse. Kasneje je sprejela beletristični spis, ki bi obsegal dve tiskani poli, a še tega je kritika soglasno odklonila. »Matica« je bila vsled tega primorana, na novo izdati roman »Pegan in Lambergar«, ker ni imela na razpolago nobenega izvršnega beletrističnega spisa. Ta stagnacija na beletrističnem polju bi lahko vplivala katastrofalno na razvoj slovenske književnosti, ker ne trpi na nedostajanje beletrističnega gradiva samo »Matica«, marveč tudi »Družba sv. Mohorja« in uredništva vseh slovenskih beletrističnih listov. Kje je iskati vzroka za ta nemili pojav? Govornik je mnenja, da je narodno obrambno delo, predvsem pa skrb za eksistenco absorbirala vse pisateljeke moči.

Koncem svojega govora je predsednik naglašal nujno potrebo, da se društvena pravila čim najpreje času in razmeram primerno spremene.

Dragotin Hribar je predlagal, naj se naroči odbor, naj temeljito prouči vprašanje o spremembi društvenih pravil in naj v tem oziru stavi že konkretne predloge na prihodnjem obnem zboru.

Dr. Fran Detela je iz formalnih razlogov nasprotoval predlogu, ker ni bil pravočasno vložen.

Nato je na Ribnikarjev navsvet sprejela skupščina Hribarjev predlog kot resolucijo.

Blagajniško poročilo je podal dr. Fran Detela:

»Matica« je imela v preteklem letu 42.522 K 59 vin. dohodkov in 42.501 K 74 vin. stroškov, torej 20 K 85 vin. prebitka. Društveno premoženje znaša 114.678 K 63 vin. Pomnožilo se je v preteklem letu za 5512 K 71 vin. Depozita, ki jih hrani »Matica«, so znašali: zaklad za dr. Costin spomenik 5753 K 28 vin., zaklad za dr. Bleiweisov spomenik 11.528 K 62 vin., depozit za zemljevid 675 K 22 vin., zaklad za Gregorčičev spomenik 1620 K 22 vin., Jurčič - Tomšičeva ustanova za literarne namene znaša 11.252 K 93 vin., Anton Knezova ustanova pa 66.601 K 98 vin.

Na predlog revizorja Janka Pogachnika, ki je s svojimi tovariši pregledal račune, se je blagajniku dr. Deteli podelil absolutorij.

V odbor so bili izvoljeni: ravnatelj Peter vitez Grasselli, prof. Ferdo Seidl, prof. Fran Kos, vladni svet. Andrej Senekovič, ravnatelj Ivan Šubič, šolski svet. dr. Fran Detela, ravnatelj dr. Lovro Požar, kanonik Ivan Sušnik, prof. Aleš Ušeničnik in pesnik Oton Zupančič.

Kot zadnja točka je prišel na dnevni red samostojni predlog prof. Jos. Westra.

Govornik je v vnesenih besedah slavil velike zasluge, ki si jih je pridobil za slovensko književnost in znanost prof. Makso Pleteršnik ter predlagal, naj »Matica« izvoli profesorja Pleteršnika v priznanje njegovih neverljivi zaslug za svojo častnega člana. (Ker priobčimo prof. Westrov govor itak v celoti, se to pot ne spuščamo v podrobnosti njegovih izvajanj.)

Predlog je bil med navdušenimi ovacijami navzočemu profesorju Pleteršniku, sprejet soglasno.

S tem je bil dnevni red izčrpljen in predsednik dr. Ilešič je zaključil skupščino.

Dnevne vesti.

+ Slovenski klerikalec proti Čehom. V soboto so se slovenski klerikalec v svojem »Slovenec« zopet prav sirovo in razaljavno obregnili proti Čehom. Povod temu je, da se dr. Kramar v delegaciji ni hotel izraziti o trializmu, kar je popolnoma naravno in s češkega stališča oboji razumljivo. Ta novi napad na češko delegacijo je tako iz trte izvit in za lase privlečen kot le kaj in samo priča, da delajo slov. klerikalec sistematično na razdor med Čehi in med Slovenci. Menda komaj čakajo, da se ustanovi tisti »katoliški centrum«, ki je od nekdanj ideal vseh brezdomincev v naši državi, ki bi sicer utrdil klerikalizem, v narodnem oziru pa nas popolnoma izoliral. Slovenci imamo edino v solidarnosti z drugimi Slovani pomoč zboljšati svoj položaj, a namesto da bi klerikalec s tem računali, delajo na razbitje solidarnosti.

+ Klerikalni shod v Ljudskem domu se je vršil včeraj dopoldne ob 10. ob obilni udeležbi — tercijsk. Če teh ne bi bilo, bi bila dvorana skoraj prazna. Kljub temu, da je Moškerc pri otvoritvi shoda podarjal, da se bodo na shodu obravnavala le strokovna vprašanja, se je v resnici le agitiralno in hujskalo proti liberalcem. Gostinčar je govoril o draginji, o nedostatkih stanovanj in šol, česar so seveda vsega krivi liberalci. Odveč mu je mestno kopalnice, zgražal se na št. 13, kamor klerikalec prav radi zahajajo, in našteval še celo vrsto stavb, ki so po njegovem mnenju nepotrebne in pa koliko denarja je bivši občinski svet zabil v te stavbe, ki jih mora plačevati Ljubljana. Zakaj pa tega ne poveste svojim bacom, g. Gostinčar, koliko nepotrebnih davkov ste vi napravili Ljubljani! Sedanja policija mu tudi ni všeč, hoče, da se podržavi, kajti sedanji mestni stražniki aretirajo le klerikalec, liberalca pa nobene. To je seveda nesramno obrekovanje nepristranske ljubljanske policije. Če se pa Gostinčarju zdi, da je med postopači in ponočnimi razgrajati največ klerikalcev, naj pa kar ponči svoje ljudi, kako se imajo na cesti obnašati, pa bo bolje. Govoril je še prof. Drmajstja, ker drugega ne zna, je udrihal po liberalcih, ki streme po tem, da odpravijo vero. Radi »Glavne« skuša oprati klerikalce vsake krivde. Jošta se hoče otre-

sti, češ da ni klerikalec. Se več takih in enakih klobasarij se je znebil in dolgočasil zborovalec tako, da so celo tako potrpežljive tercijske jele zapuščati dvorano.

+ »Ljubo doma«. Klerikalna »Mladost« je časopis, ki bi moral imeti podnaslov »neprostovoljno humorističen list«. Casih priobčuje že take stvari, da se jim moraš smeja, tudi v spisih, ki imajo sicer hvalevredno tendenco. Take vrste spis je članek »Ljubo doma«. Namen mu je, uplivati na kmečko mladino, naj ne sili v mesta, marveč naj ostane na kmetih. Take pridige seveda prav nič ne pomagajo. Ljudje niso več zadovoljni s tem, kar imajo na kmetih, in vsled tega silijo v mesta. Če bi vzela »Mladost« gospodarske in socialne razmere na kmetih v pretres in bi pokazala, kaj naj kmet stori, da mu posli ne bodo uhajali v mesta, v tovarne ali v zasebne službe, bi to imele kaj smisla. Tako je pa njeno pisarjenje le smešno. Praviti ljudem, da se dobe v mestih otroci, ki so že osem let stari, pa že nimajo zob razvitih ali znajo komaj hoditi, to je vendar preneumno. Samo neumno je tudi naslednje modrovanje »Mladosti«: »Ali pa tista nesrečna dekleta, ki gredo služiti za natakarije, ko bi bilo boljše doma celo življenje na taberh hoditi, kakor pa prenašati sirovost pijancev in nečednost dedcev po tistih luknjah, koder naša dekleta začnajo svojo žalostno karijero kot služabnice alkohola.« Oh, ta nesrečna dekleta. Kar zjokal bi se človek, ko bi ne vedel, da so pijanci na kmetih še vse drugače sirovi, kakor v mestih in da so dedci na kmetih v nečednosti pravi mojstri. Pisarjenje »Mladosti« je zaradi tega neumno, ker vsakdo ve, kako »idilično« je življenje na kmetih. Samo na to je pozabila mladost, da natakarija v mestu v enem mesecu več zasluži, kakor na taberhu celo leto in da se natakarija v mestu navadno dosti dobro omoži, med tem ko dobi na kmetih če hodi na taberh kvečjemu kako zašnopsko klado za moža, ki jo pretepa in s katerim živi človeka nevredno življenje.

+ Prvenstvo v zavijanju ima prav gotovo idrijski dopisnik »Nase Moč« Samo dva primera. Tako piše o novi mestni klavnic v Idriji in regulaciji Nikave sledeče: »Drug zgled je nova mestna klavnica, ki bi jo radi za dobrih 70.000 K na neprimernem mestu zidali, ko se sedanja lahko za 20.000 kronami bolje popravi, kakor bi bila nova. Več o tem pisati ni vredno, ker iz te moke ne bo kruha; mi svetujemo mesarjem v lastno korist in v prid občinstvu vso zadevo okrajnemu glavarstvu temeljito pojasniti. Enaka je z Nikovo. Ta je kot hudournik gozda erarična last in ne javno posestvo, zato ima tudi le erar pravico in dolžnost po nji gospodariti. Ako je deželni odbor lani svoje inženirje poslal, je storil zato, da je na podlagi načrta priporočal in že pred enim letom smo čuli, da je poslanec Povše iz državnega proračuna znatno vsoto izposloval; mi imenovane gospoda samo prosimo, da svoj predlog tudi letos ponovi, ker lanske leto radi znanih razmer ni prišel na vrsto. Ako sili mesto svoje tisočake za regulacijo, je približno tako, če bi se sililo popravljati grablje ali pa erarično cesto po Zali. Vlada bi se denarja gotovo ne branila, a bil bi zavrnjen, zato se pa gozdni uslužbenci temu projektu tako mužajo, kakor mesarji klavničnemu. Hujše se pač ne more klerikalni ignorant in zlobnež norčevati iz svojih lahkovernih čitateljev. Prepričani smo, da sam ni razumel, o čemer je pisal. Je pa tudi vseeno, samo da se namaže za toli in toliko krščansko-socialno cunjno. Novo mestno klavnico bo samo Oswald zidal na določnem kraju za 70.000 K in staro popravil za 20.000 K. Nismo vedeli, da odloča v najvišji instanci »Nase Moč«, ki pravi tako kategorično, da iz te moke ne bo kruha. Torej bo moral idrijski občinski odbor tudi pri njej prositi za dovoljenje, da bo smel to ali ono zadevo zapričeti. Dobro, da vomo. Pa šalo na stran. Vsak Idrijčan ve, da sili sanitarna oblast za gradbo nove mestne klavnice in idrijski klerikalec se bodo morda še spominjali, da je deželni odbor sam posodil občini dovoljenje za najem posojila v ta namen. Občinski odbor se je dolgo časa upiral zgradbi nove mestne klavnice, a se je končno moral sprijazniti s tem načrtom. Vlada komisija je izjavila, da se sedanje klavnice nikakor ne more prezidati iz več tehničnih razlogov, ki jih je Oswald že gotovo prečital pri deželnem odboru, saj ta ne reši nobene idrijske zadeve, ne da bi preje o njej ne referiral z Oswaldom. Čemu torej zadevo temeljito pojasnjevati okrajnemu glavarstvu, ki ima samo to zadevo v rokah. V resnici hvaležno delo, prerakati se s klerikalnimi zavijalci resnice. Še lepše je z Nikovo. Čemu vendar so dali klerikalec na pravi načrt, mar je to bilo le v agitacijo pred volitvami! In zakaj se je zanimal za zadevo poslanec Povše, če se že napreje ve, da bo denar za-

vržen. O klerikalna logika, kako si na šibkih nogah. In poslanec Povše je že izposloval znatno vsoto iz državnega proračuna, letos pa naj svoj predlog ponovi, ker lansko leto ni prišel na vrsto. Ali si je misliti bolj neumno pisanje. Prav hvalečni bo mo klerikalcem, če nam povedo, kdaj in koliko je poslanec Povše izposloval za regulacijo Nikove. Namesto, da bi klerikalci pomagali ugodno rešiti za idrijsko mesto važna vprašanja, pa brijejo iz teh norec po svojih zakotnih listih. Recimo, ker so v velikem prijateljstvu z rudniškim ravnateljstvom, bi prav lahko preskrbeli cenejši in ugodnejši prostor za novo klavnico. Pa jim niti na misel ne pride, da bi pomagali, oni k večjemu razdirajo pa neslano kritikujejo. O nujnosti regulacije Nikove ni treba izgubljal besed. Pripominjamo samo to, da glasilo, ki hoče biti delavsko, nemara da bi se izvršila regulacija, ki bi poleg velikanske pridobitve za napredek mesta v sanitarnem oziru dala tudi ogromno za služka brezposelnim, ki jih je prav v Idriji neprimerno veliko število. Resnično lepo delavsko glasilo ta »Naša Moč«.

+ Občni zbor naprednega političnega in izobraževalnega društva za Kolizejski okraj se je vršil večer 5. marca v prostorih gostilne pri »Novem svetu«. Zborovanje je otvoril predsednik društva g. prof. Reiser. Orisal je v kratkih potezah delovanje društva v preteklem letu, nakar so sledila poročila tajnika, blagajnika in preglednikov. Društvo je živahno delovalo za politično naobrazbo in razvoj napredne misli v svojem okraju z mnogobrojnimi sejami in tudi javnimi shodi. Poročilo blagajnika izkaže K 716-97 premoženja brez društvenega inventarja. Pri volitvi odbora so bili soglasno z vsklikom voljeni g. prof. Reiser kot predsednik društva in gg. R. Petrič, J. Obličnik, I. Gliha, R. Geyer, J. Dežman in A. Rus kot odborniki. V kratkem in jedratnem govoru je nato razložil g. predsednik važnost in pomen društvenega delovanja. Pojasnil je zahrbtini napad klerikalne stranke na Ljubljano, to ne zadostuje klerikalcem, da so mesto že toliko oškodovali z novim cestnim in melioracijskim zakonom. Oni hočejo več. Da izpolnijo svoje brezmiselne obljube deželanom, s katerih pomočjo so zavladali v deželi, hočejo izkoristiti in vleči meščana. Strah jih je, da ne bi mogli izpolniti svojih obljub, ker vedo pač dobro, da niso dobili vlade s pomočjo razumnosti, marveč z nerazsodno maso, katerej so obljubili kot nekdanji rimski cesarji »panem et circenses«. Če jim tega ne dajo, puste jih ti na cedilu in zavite svoj bič nesmiljeno nad njim. Veliko takih dolžnikov pa imajo tudi v mestu. Pa tudi tem zadoste in deželo popolnoma vprežejo v svoj pogubonosni jarem, polastiti se hočejo še njene stolice — Ljubljane. In ravno radi tega naj bi društvo v tem važnem političnem boju napelo vse moči in sile, da zadosti svojim nalogi in pomaga zavrniti ta ostuden, hinavski napad, ki se gabi vsakemu poštenemu človeku. — Po kratkem pogovoru o društvenem delovanju, katero pa se določi v prihodnjih odborovih sejah, je predsednik zborovanje zaključil.

+ Polom v Novem mestu. Minoli teden je občespoštovani g. Ogorentz odložil župansko čast in v petek je moral napovedati konkurz. Padla je s tem mnogo desetletij stara ugledna firma. Ta konkurz je posledica ubega usnarja Antona Hočevarja, brata klerikalnega državnega poslanca dr. Janka Hočevarja. Zdaj ubegli Anton Hočevar delal se je naprednjaka in marsikdo mu je verjel; g. Karel Rozman pa je Hočevarja že pred petimi leti spregledal in spoznal in mu je v obraz povedal, da je klerikalec in da je njegovo naprednjastvo samo hlinjeno. Pred begom je Hočevar svojima družabnikoma dal takorekoč še zadnji sunek, da sta padla v nesrečo. Imeli so namreč pri »Ljudski posojilnici« v Ljubljani 100.000 kron odprtega kredita. Hočevar je dvignil zadnjih 20.000 K in je z njimi pobegnil. Predno je Hočevar ušel, je še od g. Ogorentza izvil 1800 K, češ, da jih nujno rabi, ker ga hoče nekdo ekskvirirati. Sodi, da je Hočevar tudi pri »Unione« banki nekaj pobral in odnesel, vendar to še ni dognano. Kako je pravzaprav prišlo do tega, da je zašel Hočevar v stiske, še ni pojasnjeno. Imel je dobro kupčijo in za veleposestvo št. Jošt, katero je parceliral, je dobil 86.000 kron. Splošno se sodi, da je Hočevar s svojim bratom in s svojim svakom Karlom Megličem na borzi spekuliral in s tem uničil sebe in svoja družabnika. Hočevar je na hegu odnesel delavsko knjižico svojega viničarja Globevskega in je moglo, da potuje pod tem imenom. Iz Bremena je pisal Hočevar svoji ženi priporočeno pismo in od tam je tudi nekaterim znancem poslal razglednice kot »zadnji pozdrav iz Evrope«. To je storil nekako ostantativno iz česar se sklepa, da je morda v Bremen le oddal to pismo in te razglednice, da bi speljal oblasti na napačno sled, da

pa se ni iz Bremena odpeljal v Ameriko, marveč ali sploh še ni odšel in se skriva kje na Nemškem, osiroma v Švici ali pa se je odpeljal in kakoga drugega pristana. Stvar se pojasi v kratkem. Novomeško okrajno sodišče je izdalo proti Hočevarju tirnico in če se je odpeljal iz Bremena ga bodo v newyorškem pristanu že danes prijeli, kajti dotični parobrod ima danes priti v New York. Marsikdo se čudi, kako da je prišlo s Hočevarjem tako daleč in kako da mu ni pomagala njegova teta, stara gospa Hotschevarjeva v Krškem. Stvar pa je menda taka, da nekdanja milijonarka, gospa Hotschevarjeva, danes že nima več dosti premoženja. Razdelila je svoje veliko premoženje med različne sorodnike, darovala mnogo v različne namene, naposled so jo pa še oskubili župnik Renier, neki uradnik in razni drugi ljudje. Nekdaj tako veliko premoženje Martina Hotschevarja se je tako razteplelo in razbilo in pravijo, da ima gospa Hotschevarjeva samo še toliko, da lahko živi. Ni čuda torej, da tudi Antonu Hočevarju ni pomagala in da je ta končno ogoljufal svoje družabnike in najbrže še več drugih ljudi ter pobegnil. Z gospodom Ogorentzem in Smolo sočustvuje vse.

— Cepljenje koz. Z ozirom na slučaj koz v predilnici, se bo pričel s torkom. 7. t. m. vršilo vsak delavnik v veliki dvorani Mestnega doma brezplačno cepljenje in sicer od 8. do 9. jutraj za ženske in otroke, od 2. do 3. popoldne pa za moške. K cepljenju se vabijo vsi oni otroci in odrasli, ki še niso cepljeni ali so brezuspešno cepljeni, dalje oni, pri katerih je od zadnjega cepljenja preteklo že več kakor 7 let.

— Argentinsko meso za Ljubljano. Za Ljubljano namenjeno argentinsko meso so v soboto izkrcali s parnika »Oriane«. Državni živinodržavniki so meso natančno preiskali in se o njem izrekli jako povoljno. V soboto so v Trstu oddali meso na železnico in je došlo večeraj v Ljubljano ter se bo skoraj gotovo v četrtek, stajano prodajalo. To pot je prišlo v Ljubljano nekaj čez 5000 kg mesa. Kvaliteta je izborna. Danes se je vršila prva preiskushja mesa. Konstatiralo se je, da je meso najboljšje vrste in da je najboljšega okusa. Meso se bo dalo preje oddajati, predno se bo jelo razprodajati. — Meso bodo prodajali: Anton Slovska, Terezija Kunej in Katarina Zan — vsi na Vodnikovem trgu; nadalje Franc Anžič na Starem trgu št. 13, Julij Klemenec v Šolskem drevedru 2, Anton Lovše na Tržaški cesti 2 in Anton Putrih na Starem trgu 21. Prodajna cena bo ista kakor prej, namreč za sprednji del 1 K 20 vin, za zadnji del 1 K 40 vin. — Kdaj se bo meso prodajalo, se bo javno naznanilo.

— Večerašnja nedelja je ob najlepšem vremenu izvalila na prosto polovico Ljubljane. Izletniki so kar trumoma hiteli v prosto naravo iskati razvedrila. Izmed priljubljenih bližnjih gora je bila gotovo Šmarna gora najbolj obiskana, kajti sodilo se je, da jih je blizu 300. Mladina je imela s trganjem pomladnega evetja obilo zabave in veselja. Mnogo izletnikov je pohitelo tudi v okolico, da si oddahnejo in odpočijejo.

— Ljudsko štetje. Po novem ljudskem štetju imajo ljubljanske župnije: stolna 3454, št. Jakobška 5677, št. peterska 13.413, trnovska 6014 in franciška 10.112 duš. Napredovale so vse druge — najmočnejše št. peterska —, nazadovala je pa stolna.

— Častni večer v proslavo pokojne gospe Vilharjeve v Kamniku se je večeraj vršil v »Citahnici«. Priredba je nad vse pričakovanje uspeša. Vse točke so se izborno izvršile. Udeležba je bila iz vseh krogov zelo velika. Natančnejše poročilo priobčimo.

— Vprežnega konja brez voznika je snoči na Grubarjevi cesti ujel službujoči stražnik. Kmalu nato je došel lastnik in izpovedal, da se mu je bil konj splašil.

— Ogenj. Večera je na Gradu nek krojaški vajenec zažgal suho travo. Ogenj se je naglo razširil in le malo je manjkalo, da ni segel v gozdič, kajti ko bi ne bili prišli takoj na pomoč gasilci — otroci, bi bila brzkone posledica — velika škoda v gozdiču.

— Sirov prevoznik. V soboto je pred kolodvorom začel nek prevoznik vrtnarskega vajenca Janka Mejača, ki se je peljal tam s kolesom, brez vsakega povoda z bičem pretepavati, ter ga na desnem mezinu telesno poškodoval. Vajenec je vsled tega padel s kolesa, a se k sreči ni poškodoval.

— Zatekla se je rjava psica, resste dlake, ki je imela ovratnik za dresuro in čuje na ime »Diana«. Za lastnika se izve pri policiji.

— Zaradi prepovedanega povratka v mesto je bil aretiran leta 1862. v Skocijanu rojeni in v Lipljani pristoini Blaž Fassebinder. Oddali so ga okrajnemu sodišču.

— Delavsko gibanje. V soboto se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 39 Makedonov in 10 Hrvatov; 15 delavcev je šlo iz Rakitne v

Brühl, 14 v Hallein; 12 Hrvatov je šlo v Beljak, 16 v Buchs, 11 pa v Heb.

— Izgubljeno in najdeno. Na južnem kolodvoru je bil izgubljen, odnosno najden dežnik in vreča medu, čaja in modrila. — Jaroslav Brajer je izgubil zlat prstan z monogramom M. M. 2/2. 1911. — Tovarnar Edward Jungkunz je izgubil zlat gumb z briljantom. — Marija Schmittova je izgubila zlato zapestnico. — Pomožni uradnik Anton Toman je izgubil denarnico s srednjo vsoto denarja. — Izgubil se je zlat prstan na poti od Sv. Jakoba nabrežja do Gradaških ulic. Pošten najditelj naj ga odda trdnji Landskronar & Bochner proti primerni nagradi.

— Lekarne. Nočno službo imajo tekoči teden lekarna: Čizmar, Jurčičev trg; Piccoli, Dunajska cesta; Sušnik, Marijin trg.

Društvena noznanila.

— Veselični odsek »Ljubljanskega Sokola« izreka toplo zahvalo cenjenim tvrdkam: gospodični Juliji Storovi v Prešernovi ulici in gospej Wanekovi na Sv. Petra cesti za izkazane prijaznosti povodom letošnje prireditve Emona-Ljubljana.

— Slov. akad. društvo »Slovenija« na Dunaju ima svoj VI. redni občni zbor dne 7. t. m. v restavraciji »Zum Magistrat«, I. Lichtenfelsgasse 3. Spored običajen. Začetek ob 1/2 8. zvečer.

Prosveta.

— Benefica g. tenorista Lj. Illiča se vrši v torku zvečer ter se poje po daljšem premoru zopet Leharjeva opereta »Knežna«, v kateri ima gosp. Illič glavno, zelo lepo in efektivno vlogo Hadži Stavrosa. Opereta »Knežna« je muzikalno najboljša Leharjeva opereta ter je orkestrirana povsem operno. Ker je tudi lepo opremljena in vsi operetni solisti v tej opereti nastopajo v lepih vlogah, se je »Knežna« občinstvu izredno priljubila. Gosp. Illič je štiri sezone član našega gledališča ter je prav marljivo deloval v drami, operi in opereti; zadnje tri sezone je prvi operetni tenorist ter je pel vse prve tenorske partije z veliko vmezo in z naraščajočimi uspehi. Zasluži torej jutri, da se mu izrazi povera!

— Častni večer g. Verovškega. Kakor na dlani leži pred nami doba 25 let njegovega delovanja. Dolga je ta doba, če se pomisli, s kakim trudom, s koliko težkocami, s kako mnogostevilnimi boji raznih predsodkov je zvezana; kratka, da skoro hipna pa je, če jo pretresujemo s stališča, koliko dobrega je storila ta doba 25 let. Žal, zelo žal nam je, da moremo tu zaznamovati le prav majhen plus. Občinstvo še ni spoznalo važnosti misije, ki jo vrše naši igralci med nami in zato je v tem oziru tak minimalen uspeh, da se ga skoraj sramujemo. Iz tega stališča je doba 25 let kratka, skoro nična. Ali na nekaj drugega je g. Verovšek lahko ponosen in to so njegovi učenci, na katerih se jasno zrcali vse delo in ves trud 25 let, a to delo in trud pa visoko nadkriljuje uspeh, ki kot dragocena krona venča glavo jubilara. Na te svoje učence je resnično lahko ponosen, kajti ti so ga razumeli, spoznali so sveto misijo, ki jo polaga kultura na njih obložene rame in ki ji služijo tako verno in iz srca vdano. Ali ni to resnični uspeh 25 let? Z mirno vestjo si lahko reče g. jubilar, svoje dolžnosti sem vršil natančno in vestno, niti dneva nisem izgubil, moje delo leži pred vsakomur razstano in vsakdo ga lahko sodi in ceni, kdorkoli zna ceniti delo. In teh, ki znajo in morejo ceniti tako delo, je že precejšnje število, kajti gledališče je bilo ob priliki njegovega častnega večera tudi častno razprodano (ložel. reda so izjema.) S solzami v očeh, ginjen do skrajnosti, se je gosp. Verovšek zahvaljeval za prisrčne ovacije od strani občinstva, njegovi kolegi in gg. kolegije pa so mu ob odprti sceni čestitali k jubileju, želeli mu, da jim ostane še daljnih 25 let zvest in jim pomaga do končne zmage drame. Mi se pridružujemo g. Nučiču, ter kličemo gosp. Verovšku trikratni »Slava« in na svidenje v novi jubilejni dobi! — Mesto g. Šimacka je igral Nučič dr. Kovača z naravnost velikim uspehom. Dalje bodi omenjeno, da je g. Povhe prav dobro ustvaril dobrohotnega bežiča, sina milarja Jerine. Izvrstna družica mu je bila gospodična Thalerjeva, kot šušljajoča hčerka penzionista Koprivarja. Ostali so gg. solisti so čuli naše mnenje že ob premijeri.

— Skupni ministrski svet. Budimpešta, 6. marca. Tu se je vršila skupna ministrska konferenca pod predsedstvom grofa Aehrenthala. Vdeležili so se je ministri Schönau, Georgi, Burian, Bienenrth, Khuen in Hazay. Na konferenci se je razpravljalo o novem brambnem zakonu.

— Prihodnje delegacijsko zasedanje. Budimpešta, 6. marca. V političnih krogih zatrjujejo, da se prihodnje delegacijsko zasedanje prične 20. septembra in sicer na Dunaju. Zasedanje bo izredno kratko.

— Zastrupljen polkovnik. Benetke, 6. marca. Tu so našli mrtvega polkovnika Rudolfa Scolaria. Konstatiralo se je, da ni umrl naravne smrti, marveč da je bil zastrupljen. Aretirali so 3 častnike, ki so na sumu, da so polkovnika zastrupili. Scolaria je imel v shrambi važne fortifikacijske načrte.

— Giolitti zopet na krmilu?

— Rim, 6. marca. Listi zatrjujejo, da bo v najkrajšem času prevzel državno krmilo zopet v roke bivši ministrski predsednik Giolitti. Evropski vladarji na italijanskih jubilarjih svečanostih.

— Rim, 6. marca. Kolikor se sedaj ve, se udeležiti jubilarnih svečanosti v Rimu samo angleški kralj Juri in nemški prestolonaslednik Viljem. Predsednik francoske republike Fallieres je baje svoj poset v Rimu odpovedal. Avstrijski cesar Fran Josip pošlje kralju Viktorju Emanuelu svojeručno pismo, v katerem bo čestljal kralju k jubileju ter naglašal, da se vsi avstrijski narodi veselo jubileja združene Italije. To cesarjevo svojeručno pismo prinese v Rim visok dostojanstvenik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dr. Šusteršič je že v drugič zatajil »Slovenec«.

Dunaj, 6. marca. Sobotni »Slovenec« članek, naperjen proti dr. Kramarju, je napravil skrajno mučen vtisk v krogih »Slovenske En-

tee. Članek obseja vse brez izjeme. Med slovanskimi poslanci pa se vedno utrjuje prepričanje, da hočejo slovenski klerikalci z vedno izrazitejšim naglašanjem svojih protislovanških tendenc, pripravljati pot, da se združijo z nemškimi krščanskimi poslanci. Dr. Šusteršič se je telefonično pri Kramarju opravičil zaradi »Slovenčevega« članka. Zatrjeval je, da ni on v prav nobeni zvezi z imenovanim člankom, takisto pa tudi »Slovenec« ni organ njegove stranke, marveč je docela samostojno podjetje, s katerim njegova stranka nima prav nobene zveze. (Če je dr. Šusteršič res tako govoril, potem se je prav na celini zlagal. Saj ve vsa slovenska javnost, da je »Slovenec« glasilo dr. Šusteršiča in klerikalne stranke. Opomba uredništva.)

Bolgarski car pri cesarju.

Dunaj, 6. marca. Cesar je večeraj sprejel v Schönbrunnu bolgarskega carja Ferdinanda, ki se je prišel vladarju zahvaliti za čestitke povodom svoje petdesetletnice. Car Ferdinand je bil v črni obleki s cilindrom, v gumbnici pa je imel rdečo rožo.

Klerikalna agrarna banka za alpske dežele.

Dunaj, 6. marca. Krščanski socijalci nameravajo na Dunaju ustanoviti agrarno banko za alpske dežele. Ta banka se bo pečala z bankovno centralizacijo zadružništva in izrabo vodnih sil. Podružnice bo imela po vseh alpskih glavnih mestih, torej najbrže tudi v Ljubljani.

Vlom v bolniško blagajno.

Gradec, 6. marca. Neznani tatovi so ponoči vlomili v tukajšnje bolniško blagajno ter ukradli 15.478 K. Blagajna je bila zavarovana pri družbi »Generalie« v Trstu. Doslej še storilec niso izsledili.

Česka univerza v Brnu.

Brno, 6. marca. Nemci so imeli večeraj v svojem društvenem domu protestni shod proti ustanovitvi češkega vseučilišča v Brnu. Shoda se je udeležilo več nemških državnih in deželnih poslancev. Prvi je govoril rektor nemške tehnike Aussner, ki je naglašal, da je treba češki univerzi v Brnu nasprotovati s političnega in kulturnega (1) stališča. Nato je govoril poslanec baron Elvert. Na shodu se je sprejela resolucija, naperjena proti češkim vseučiliškim zahtevam.

Brno, 6. marca. V »Besednem domu« se je vršil večeraj podpredsedstvom poslanca dr. Slame češki shod za ustanovitev češkega vseučilišča v Brnu. Shoda se je udeležilo več 1000 ljudi. Sprejetih je bilo več ostrih resolucij. Po shodu so šli zborovalci na ulico ter v sprevedu stopali proti kolodvoru. Do kakih spopadov med Čehi in Nemci ni prišlo.

Poslanci - posredovalci za koncesije.

Krakov, 6. marca. »Gazeta Poniadzielnikowa« javlja, da so imeli poslanci Paduch, Wioncek in Fiedler poseben biro, ki je preskrbeval posamnikom koncesije za žganjetoče in krème. Poslanca Paducha je »Poljski klub« že izključil, proti poslancema Fiedlerju in Wionceku pa je uvedena preiskava.

Skupni ministrski svet.

Budimpešta, 6. marca. Tu se je vršila skupna ministrska konferenca pod predsedstvom grofa Aehrenthala. Vdeležili so se je ministri Schönau, Georgi, Burian, Bienenrth, Khuen in Hazay. Na konferenci se je razpravljalo o novem brambnem zakonu.

Prihodnje delegacijsko zasedanje.

Budimpešta, 6. marca. V političnih krogih zatrjujejo, da se prihodnje delegacijsko zasedanje prične 20. septembra in sicer na Dunaju. Zasedanje bo izredno kratko.

Zastrupljen polkovnik.

Benetke, 6. marca. Tu so našli mrtvega polkovnika Rudolfa Scolaria. Konstatiralo se je, da ni umrl naravne smrti, marveč da je bil zastrupljen. Aretirali so 3 častnike, ki so na sumu, da so polkovnika zastrupili. Scolaria je imel v shrambi važne fortifikacijske načrte.

Giolitti zopet na krmilu?

Rim, 6. marca. Listi zatrjujejo, da bo v najkrajšem času prevzel državno krmilo zopet v roke bivši ministrski predsednik Giolitti. Evropski vladarji na italijanskih jubilarjih svečanostih.

Rim, 6. marca. Kolikor se sedaj ve, se udeležiti jubilarnih svečanosti v Rimu samo angleški kralj Juri in nemški prestolonaslednik Viljem. Predsednik francoske republike Fallieres je baje svoj poset v Rimu odpovedal. Avstrijski cesar Fran Josip pošlje kralju Viktorju Emanuelu svojeručno pismo, v katerem bo čestljal kralju k jubileju ter naglašal, da se vsi avstrijski narodi veselo jubileja združene Italije. To cesarjevo svojeručno pismo prinese v Rim visok dostojanstvenik.

Vohun Nastić v Parizu.

Pariz, 6. marca. Tu biva že dlje časa znani kronski svetok v zagrebškem »veleizdajniškem« procesu vohun Gjorgje prav Risto Nastić. Mož živi kakor premožen kavalir. Zaročil se je z neko Dunajčanko, ki se piše Schneider. Poroka bo baje že v najkrajšem času.

Novo francosko ministristvo.

Pariz, 6. marca. Danes se je predstavilo novo ministristvo poslanske zbornice ter podalo svojo programatično izjavo.

Petrograd, 6. marca. Ruski listi obširno pišejo o novem francoskem ministristvu ter poudarjajo, da je ta kabinet dobil z vstopom Delcasseja vanj izrazito protinemški značaj. Časopisje pravi, da bo protinemško politiko francoskega ministristva podpiral tudi ruski poslanik Izvoljskij.

Gluhonemi španski prestolonaslednik.

Madrid, 6. marca. K španskemu prestolonasledniku Don Jaimu so politični nekeke glasovitega švicarskega profesorja. Princ je že 3 leta star, a še sedaj ne govori. Domneva se, da je gluhomem.

Poslano. *)

V prijazen spomin

g. piscu notice »Glavna posojilnica in Milan Žnideršič« v »Slovenec« z dne 2. t. m. ter ostalim mojim »dobrim prijateljem«, kateri si tako brez potrebe brusijo jezike radi moje malenkosti:

1.) Kot prost državljan, polnoleten, nikomur nič dolžan, nimam dolžnosti, javiti se niti g. piscu, niti komu drugemu, ako se mi zljubi potovati bodisi v kupčijskih zadevah, ali pa samo za zabavo. Samo g. Plut in g. Pustoslemšek ne smeta brez dovoljenja v Belgrad, oziroma v »Sifijo«. Dobro, da mi še veleizdaje ne očitate.

2.) Glede »Kmečke posojilnice v Matenji vasi« izjavljam z mirno vestjo, da je ena najbolj trdnih Raiffeisnovk na Kranjskem, ker se je vedno z največjo strogostjo pazilo, koliko, komu in na kakšno poročstvo se je posojilo dovolilo. Sicer pa prosim p. n. Zadržno Zvezo v Celju, katera je po svojem revizorju g. Kuneju pred par dnevi pri njej izvršila strogo revizijo, naj se izjavi.

Člani posojilnice so v pretežni večini, ako že g. pisec tako hoče, klerikalci in ako so v nadzorstvo in načelstvo izvolili tiste, katerim pravijo, da so liberalci, je to pravič znamenje, da jim zaupajo, drugič pa lepo spridevalo za posojilnico samo, da je vedno poslovala in še posluje politično nepristransko, kar je edino prav. Obreštuje pa hranilne vloge po 4 1/2 % ter daje posojila po 6 %, kakor vse druge posojilnice.

3.) Ako upnik od dolžnikov svoje zahteva, nimajo ti povoda jeziti se in kleti, nikomur pa ni bilo šeradi mene ničesar zarubljenega niti prodanega in po močnosti tudi ne bode. Na svoje imetje sem pa vendar dolžan paziti, osobito ker imam skrbeti poleg mladoletnih bratov in sestre tudi za mater, ženo in otroka. Ako se mi dalje nudi prilika, prevzeti večje podjetje, imam kot polnoleten, pravno priznan lastnik premoženja, izključno pravico, razpolagati z njim ter ne potrebujem nobenih pseudo-jerobov.

Končno prosim svoje »dobre prijatelje« potrpljenja, oziroma dovoljenja, da smem še nekoliko mesecev preživeti na Kranjskem ter se le potem »pobegniti« kamor se mi bode poljubilo, čeprav v Belgrad ali v Sibirijo, kjer bodem živel v prijetni zavesti, da nisem nikogar niti za vinar oškodoval niti zalega storil, ter da me imajo v domovini ostali rojaki v prijazen in hvaležnem spominu, kakor malokaterga gospoda, kateri pride z dežele v Ljubljano uživati svoje, od uboze ljudstva iztisnjene tisočake in »teško« prislužno pokojnino. Tudi sam g. pisec, dasi mi, kakor se vidi, vse najboljše privoščil prav po krščanskem načelu, sem prepričan, da ni moj osebni sovražnik, temveč le politični fanatik. Dotični gospod kanonik ali prošt, kateri pa tako iskreno želi videti, kako me bodo linčali kmetje, naj se nahajam podpisani, medtem, ko bo ta članek nastanjen, na razpolago vsem, kateri kaj želijo ali zahtevajo od mene. To je v tej zadevi moja prva in zadnja beseda.

Proti razširjevalcem lažnivih vesti bodem pa sodniško postopal.

Spoštovanjem

Milan Žnideršič.

Danes, dne 3. marca 1911 v Metliki, od ponedeljka, dne 6. t. m. dalje pa dovoljenjen sedanjegalastnika in nobenega drugega, dokler se mi bode baš poljubilo, v Matenji vasi.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor to določa zakon.

Razne stvari.

* **Orgije v cerkvi.** Kakor poročila „Rječ“ iz Petrograda, se je zgodil v petrogradski kavalerski cerkvi naslednji skandalozni slučaj. Nekaj kavaleristov se je bilo zaprlo z ženskami v cerkev in z njimi tam popivalo. Ko je prišla patrola mimo cerkve, in zapazila luč v cerkvi, je udrla v cerkev, kjer so se odigravale ravno najodurnejše scene. Vse udeležence so zaprli razun enega vojaka, ki se je pred glavnim oltarjem ustrelil.

* **Konfiskacija Tolstega spisov.** Kakor se poročila iz Petrograda, so bila tri dela Tolstega konfiscirana, ker je dala pisateljeva vdova natisniti tudi neko pismo Tolstega na carja. Proti izdajateljici, vdovi pesnika, so uvedli kazensko preiskavo zaradi razžaljenja veličanstva in hujšanja proti obstoječemu državnemu redu.

* **Zločinec policijski ravnatelj.** Policijskega ravnatelja Morrisa v Denville je dal guverner aretirati, ker se je izkazalo, da je Morris bil obsojen zaradi zločina umora, da pa je čez par dni iz ječe pobegnil, bil izpočetka redar in je zaradi svoje zanesljivosti kmalu postal policijski ravnatelj. Morris je priznal, da se piše Stripling in da je pred več kot deset leti umoril nekega človeka, ki je onečastil njegovo sestro. Govori se, da bo pomiloščen.

* **Kuga.** V Charbinu je umrlo v petek 5 oseb za kugo. — Na ladji „Dongola“, ki je prišla iz Bombaya v Portsmouth so konstatirali en slučaj kuge. — V nekem predmestju Odese se je zgodil en slučaj kuge.

* **V Giesshüblski Slatini** so vkljub mrazu v vsem obsegu zopet pričeli z razpošiljanjem. S klobučevinastimi ploščami je bilo treba zavarovati vodo pred mrazom, dokler se ne uvedejo zakurjeni vozovi za prevažanje rudninskih voda.

* **Grozovito hudodelstvo.** V Arosu pri Milani so zasledili grozovito hudodelstvo. Več oseb je vdrlo na pokopališče in odprlo dva groba, med tema grob neke mlade delavke, ki je umrla pred par dnevi na pljučnici. Potegnili so truplo iz groba, jo zlorabili ter jo potem obesili z glavo navzdol na neko drevo. Poživljeni hudodelci so ji na to razparali prsa, iztrgali srce ter je vrgli proč. Policija je začela zadevo, preiskovati in pričakujejo senzacionalnih aretacij.

* **Ponarejeni bankovci po 1000 mark.** Zaključno poročilo nemške državne banke se bavi zopet z afero nadfaktora državne banke, Grüneta, ki si je bil prisvojil pred več leti več stotisoč bankovcev po 1000 mark, jim natisnil napačne številke in jih spravil v promet. Državna banka zamenja od leta 1906 naprej te bankovce brez obotavljanja. Do sedaj je zamenjala že za 1.658.000 mark takih bankovcev, lansko leto pa je izplačala zopet 220.000 mark. Kakor je znano, je izvršil Grüneta na poti pred sodiščem samomor.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 6. marca 1911

Bankovski papirji.	Dunaj	Biograf
4% majeva renta	92.95	93.15
4 1/2% srebrna renta	96.90	97.10
4% avst. krona renta	92.95	93.15
4% ogr.	91.60	92.00
4% kranjsko deželno posojilo	95.00	95.00
4% k. o. češke dež. banke	94.00	95.00

Srednje.	211.00	217.00
Srednje iz l. 1860	310.50	316.50
„ 1864	158.00	164.00
„ 1868	297.00	303.00
zemeljske l. izdaje	286.50	292.50
„ 11.	210.50	216.50
ogr. hipotekne	530.00	540.00
dun. komunalne	531.00	541.00
avst. kreditne	90.00	96.00
ljubl. rdeč. kriz	82.00	88.00
ogr.	48.50	54.50
baziitka	38.00	42.50
turške	253.90	256.90

Delnice.	480.00	486.00
Ljubljanske kreditne banke	675.00	676.00
Avst. kreditne banke	561.00	562.00
Dunajske banke družbe	111.85	112.85
Južne železnice	747.50	748.50
Državne železnice	792.00	793.00
Alpine-Montan	266.00	268.00
Češke sladkorne družbe	284.00	284.50
Zivnostenske banke		

Valute.	11.36	11.39
Cekini	117.25	117.45
Marki	95.00	95.10
Franki	94.10	94.70
Libri	253.50	254.25

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 6. marca 1911.

Termin.		
Pšenica za april 1911	za 50 kg	11.38
„ „ oktober 1911	za 50 kg	10.8
Rž za april 1911	za 50 kg	8.00
Rž za oktober 1911	za 50 kg	7.85
Koruzi za maj 1911	za 50 kg	5.70
Oves za april 1911	za 50 kg	8.50

E f e k t i v .
Neizpremenjeno.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 2. svečana: Ivan Sevek, hlapec, 22 let, Kolodvorska ulica 7.
Dne 3. svečana: Andrej Zajc, železniški čuvaj v p., 61 let, Pred prulami, 23. — Franja Cepuder, kuharica, 35 let, Radečkova cesta 11. — Karel Pirker, pleskar, 60 let, Hrenova ulica 19. — Marija Ceglar, zasebnica, 87 let, Zaloška cesta 1. — Anton Avgustinčič, rejnec, 2 leti, Streliška ulica 15.

V deželni bolnici:

Dne 26. svečana: Apolonija Leder, občinska uboga, 84 let. — Elfrida Petsche, hči gostilničarja in posestnika, 5 let.

Dne 26. svečana: Uršula Aučnik, bivša delavka, 71 let. — Uršula Berlan, kočijaževa žena, 50 let. — Matija Lavrič, užitinski prejemnik, 82 let. — Neža Metelko, delavka, 32 let.

Dne 28. svečana: Josip Zabkar, rudar, 47 let. — Anton Korošec, rejnec, 2 leti.

Dne 1. suša: Neža Levstek, delavčeva žena, 59 let. — Matija Mazi, delavec, 63 let. — Ivan Jane, hlapec, 40 let.

Specialiteta, odina slovenska ura za tolovadce.
Dobi se samo pri trdki
Ljubljana **H. Suttner** Ljubljana
Mestni trg Sv. Petra cesta



Lasna tovarna ur v Št. 101.

+

Potrži žalosti raznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je Bogu večnemu dopadlo, našo nepozabno, srčnodobro sestro oziroma svakinjo in teto, gospodično

Terezino Andolšek

danes opoldne, prevideno s sv. zakramenti za umirajoče, poklicati v boljše življenje.

Zemski ostanki drage pokojnice bodo v torek, 7. marca ob 1/3 popoldne v hiši žalosti, Križevniška ulica št. 4 blagoslovljeni, nato pa na pokopališču pri Sv. Križu položeni v večnem počitku.

Sv. posmrtni maše se bodo služile v več cerkvah.

Nepozabno pokojnico priporočamo pobožni molitvi.

827

V LJUBLJANI, 5. marca 1911.

Žalujoci ostali.

Mesto vsakega posebnega obvestila. Pogrebni zavod Fr. Doberlet.

RAZGLAS.

Št. 7521.

Ker so se v Sp. Šiški pojavile koze, opozarja mestni magistrat občinstvo, da je cepljenje najspešnejše sredstvo proti tej bolezni. Radi tega se bode s torkom 7. t. m. pričeti vsak delavnik v veliki dvorani »Mestnega doma«

brezplačno cepljenje

in sicer od 8.—9. zjutraj za ženske in otroke, od 3.—4. popoldne pa za moške.

K cepljenju se vabijo vsi (otroci in odrasli), ki še niso bili cepljeni ali ki so bili brezuspešno cepljeni, dalje oni, pri katerih je od zadnjega cepljenja sem poteklo že več kakor 7 let.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 6. marca 1911.

Za okrevanje občinskih opravil mesta Ljubljane začelo postavljati c. kr. deželne vlade svetnik:
Laschan I. r.

Zaloga
sukna, platna,
modnega in
manufakturnega
blaga.

Franc Souvan sin, Ljubljana

Mestni trg štov. 22 in 23.

Manufakturna veletrgovina. 2280 Narodno podjetje.

Meteorološko poročilo.

Vidno od 200 m 2002.			Srednji aritmetički 730-0 cm			
marca	čas opazovanja	stanje vremena v mm	Temperatura v °C	Vetrot	Nebo	
4	2. pop.	738.0	8.1	sr. jug	del. oblak.	
5	9. zv.	737.5	4.8	sl. zah.	oblačno	
6	7. zj.	735.1	-1.5	brezvetr.	del. oblak.	
7	2. pop.	731.5	11.2	sl. vzhod.	del. oblak.	
8	9. zv.	731.8	6.8	sl. vzhod.	oblačno	
9	7. zj.	733.3	2.8	sl. svzli	dež	

Srednja predvčerašnja temperatura 4.3°, norm. 1.8° in včerajšnja 5.5°, norm. 1.9°.

Padačina v 24 urah 0.0 mm in 3.7 mm!

Srednja predvečerašnja temperatura 4.3°, norm. 1.8° in večerašnja 5.5°, norm. 1.9°. Padavina v 24 urah 0.0 mm in 3.7 mm.

Zahvala.

Za premnože dokaze in izraze sočutja povodom smrti našega nezabnega soproga oziroma očeta, dne 24. februarja 1911 v Ormožu umrlega go. poda

dr. Ivana Geršaka

c. kr. notarja

izrekamo najsrčnejšo zahvalo.

Zahvaljujemo se vsem darovalcem vencev, preč. duhovščini iz Ormoža, Središča in Velike Nedelje, slavni požarni brambi za ormoško okolico in Trgoviški, slav. veteran-skemu društvu za ormoški okraj, slav. pevskemu zboru ormoške čitalnice, vsem drugim zastopstvom raznih društev, vsem mnogobrojnim udeležnikom pogreba, sploh vsem, ki so z izrazom sočutja olajšali našo bol.

ORMOŽ, 2. marca 1911.

Marija Geršak Dr. Milan Geršak
vdova. sin.

Prodaja se jako fin

klavir Mignon

kratek z močnim in lepim glasom. — Kje, pove upravništvo »Slov. Narod«.

Frmačka „Diana“

(lovska psica) rjave barve z belo liso na prsih, resaste dlake, z ovratnikom za dresuro, se je zatekla.

Kdor o njej kaj ve, naj naznani lastniku: Drag. Klobučar, Ljubljana, Stritarjeva ulica štov. 2.

830

ZVEZDNA KRANINA

z znamko repate zvezde
je n. boljše blago
za obleke in perilo.

402

Vabilo

na

10. redni občni zbor

Združenih čevljarjev v Ljubljani

registrirana zadruga z omejeno zavezo

ki se vrši

dne 12. marca l. 1911 ob 2. uri

pop. v restavraciji pri Auru

v Wolfova ulica št. 12.

DNEVNI RED:

1. Nagovor in poročila načelnika.
2. itanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Potrjenje letnega računa za l. 1910.
5. Sprejem novih članov.
6. Volitev načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Pomen zadrugištva.
9. Slučajnosti.

829

Nadzorstvo.

Največja zaloga
preprog.
Popolne opreme
za neveste.

Zidarski polir

se takoj sprejme
pri stavbi trdnici Ivan Ogrič, Ljubljana.

Prodajalko

kot drugo moč za špecerijsko trgovino
se sprejme.

Zglasiti se je pri trdnici Ivana Tonich
Tržaška cesta 4, Ljubljana. 860

Sprejme se kontoristinja

večša slovenskega in nemškega jezika,
stenografije in strojepisja. 812
Kartonažna tovarna Iv. Bonač v Ljubljani.

Prodajalna

z vso opravo
v št. Vidu pri Zatičini na Dolenjskem
se odda v najem takoj za več let
po zelo ugodnih pogojih.
Več pove Ivan Končina, Gorenjavas, p. Zatičina. 820

Kavarna LEON

na Starem trgu št. 30
je kakor navadno
vso noč odprta.
Za obilen obisk se priporočata
Leon in Fani Pogačnik.

Poslovilo!

Ginjen mnogih dokazov spoštovanja in naklonjenosti, ki sem jih bil deležen za sedaj končane sezije in zadovoljen z lepim uspehom svojih prizadevanj, pozdravljam prijazno vse svoje cenjene učenke, učence in p. n. gardne dame in jim kličem: „Na veselo snidenje jeseni!“

Posebno se zahvaljujem prebilarinam gospama Fridi Szalay, Mariji Wettach, gospe dr. Sustersičevi, učiteljici Mariji Wessnerjevi, baronici A. Konradshaim in Mariji Bredovnikovi za požrtvovalno njih podporo, dalje g. Arturju Mahru, slav. ravnatelju Kazinskega društva in zavodu Huth-Hanss za njih prijazno podpiranje skromne moje delavnosti.

Z vsem spoštovanjem in vdanostjo
Giulio Morterra, plesni učitelj.

NB. Moj bodoči naslov: Giulio Morterra, Trst, Via Acquedotto št. 30.

VABILO

k

rednemu občnemu zboru

„Posojilnice v Brežicah“

registr. zadruga z omejeno zavezo,
ki se vrši

dne 21. marca 1911 ob 8. zvečer
v zadrugijskih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje letnega računa.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev računskih pregledovalcev.
7. Slučajnosti.

822

Ako bi ta občni zbor ob 8. uri zvečer ne bil sklepčen, vrši se isti dan in v istih prostorih eno uro pozneje t. j. ob 9. zvečer drugi občni zbor, ki sklepa pri vsakem številu navzočih zadrugijskih članov.

Načelnikstvo.

Ali imate bolečine? Od revmatizma, od protina, glavobola, zobobola? Ali ste si po prepihu, prehlajenju kaj nakopali? Poiškusite z bolečine tolažilnim, zdravilnim, krepčujočim Fellerjevim fluidom z znamko »Elafluid«. To ni samo reklama. Tucat za poizkušnjo 5 kron poštnine pravo. Izdelekalec samo lekarnar Feller v Št. 101, Elia trg štov. 238 na Hrvaškem

LENASI & GERKMAN.

• Ljubljana, •
Srlinjeva ulica 4.

Vselec suvarovan.

Prevzamem dobro idejo

gostilno

na račun v Ljubljani ali v okolici.

Ponudbe na upravnishvo »Slov.
Naroda« pod „Gostilničar“, 722

Dama

ki ji je kaj leželo na
zdravem negovanju kože,
zlasti ki hoče odpraviti
pege kakor tudi dobiti in
ohraniti nežno mehko kožo
se umiva le z 491
lilijinim mlečnim mi-
lom s konjičkom
v vseh lekarnah drogerijah (Znamka lesen konjiček).
in trgovinah s parfumi: Bergmann in Komp., Berlin u. L.

Dobičkanosna zastopstva

se proti dobri proviziji oddajo za vse
avstrijske kronovine. Zlasti je pripravno
kot postraški zaslužek za potnike za
tehnične potrebščine. Ponudbe na **M. Mayerl & Co.**, tehnična pisarna za
vzdrževanje lesenih in železnih drog za pro-te napeljave, svetilniške drogove,
stebričke za ograje po lastnem patent. sistemu, Dunaj XIX., Heiligenstädterstrasse 43.

Kupujte in zahtevajte edino le

CIRIL in METODOV ČAJ

je najboljši.

Glavna zaloga pri Prvi slov. zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica šte. 41.



„The Gresham“

zavarovalna družba za življenje v Londonu.

pod nadzorstvom c. kr. avstrijske in angleške vlade. Od c. kr. av-
strijske vlade za vrnost v Avstriji zavarovanih pripoznana vrednost

K 36.433,020-65

Izredno liberalni pogoji polic.

Pri kritnih policah nudi družba

tako po sklenitvi zavarovanja odškodnino za smrt po

samomoru ali dvoboju

Nove in hasnovite tarife — Informacije in prospekti zastoj.

Podružnica za Avstrijo.

Gresham Life Assurance Society Limited Dunaj I., Gisela str. 1.
Generalna agentura v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2.

VIKTOR MORO.

V zavarovalništvu uvedene osebe, ki imajo v mestu in na deželi dobre zveze, se sprejmo
pod ugodnimi pogoji 3133

Pivovarna Mengeš

JULIUS STARE

Ustanovljena leta 1818.

Ustanovljena leta 1818.

Zaloga v Ljubljani,

Metelkove ulice šte. 19

priporoča svojo izborno vlečano marčono, dvojno
marčono in bavarsko pivo v sodčkih in steklenicah.

Telefon šte. 248.

Telefon šte. 248.

Nekarsulmsko motorno kolo

s postranskim vozom, efektivno 5 HP,
najnovejšega tipa, malo rabljeno, se
preda. — Vprašanja na gda. A. M.
Medika, upravitelja graditve Fu-
tine pri Ljubljani. 806

Posestvo

se proda za 4500 kron.

Kdo, pove upravnishvo »Sloven-
skega Naroda.« 753

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočeno črno dal-
matinsko vino 233

Kuč

najboljše sredstvo.

4 steklenice (5 kg) franko K 4.—

Br. Novakovič, Ljubljana.

Stanovanje

se odda s 1. majem v 2 sobama,
kuhinja, shrambo in delom vrta

Poizve se: Vodovodna cesta 24. 815

Mali avtomobil

(Volkswagen) 8 konj. sil, 789

s streho, tremi sedeži, izvrstno ohranjen
se radi nabave večjega voza

tako prodaja.

M. Repas, tovarna glasovirjev v Celju.

Specijalna trgovina

! z izbranimi parfumi !

! in rokavicami !

Ljubljana, Dušajska cesta 12, v Mathianovi hiši.

667 Za obila naročila se priporoča

OTILIJA BRAČKO.

Ant. Krejči

Ljubljana, Welfova ul. št. 5.

priporoča svojo bogato zalogo
najmodernejših, najfinjših

kožuhovin,

klobukov

in čepic. 241

Prevzema tudi vsa v to vrsto spada-
joča popravila proti najnižji ceni.
Kupuje tudi vsakovrstne kože div-
jačine in jih najbolje plačuje.

Blago ceno in solidno.

Hotel

Tratnik

„Zlata kaplja“

Ljubljana 1913

Sv. Petra cesta šte. 27

v bližini kolektorja.

Lepe zračne sobe.

Priznana fina kuhinja.

Izberne pijače.

Nizke cene.

Lepi restavracijski prostori.

Izvežbane, spretno

mizarske pomočnike

za izdelovanje bišne oprave išče velika ljubljanska tvrdka.

Zaposlenost stalna. — Poizve se pri upravnishvu »Slovenskega Naroda«.

Krasna vodna moč.

Predam iz preste reke vsled požara svoj nekdanji
mlin in žago z 20 orali arendiranega sveta.

Zidovje mlina je vsled požara nekoliko poškodovano, žaga in gospodarsko
poslopje je popolnoma nepoškodovano. Krasna vodna sila z 260 cm
strmem in je najmočnejša voda na celi Bistrici ter je pripravna za vsako
podjetje ali obrt. Lepa ravna lega z rodovitno zemljo, tudi lesa je v izobilju,
blizu železnične postaje Domžale. — Za kako podjetje ali obrt je ta vodna
moč naravnost najugodnejša in se da s turbino doseči 80 konjskih sil.
Priporočam, da si reflektant ogleda in naj ne zamudi te izredno ugodne
prilike, osobito ker je cena skrajno nizka in pod ugodnimi pogoji.

Frano Hočevar, pos. na Kobičevem, p. Dob pri Ljubljani.

742

E 260/11/2.

819

Dražbeni oklic.

Na javni dražbi se boče prodalo dne 7. marca 1911 ob 9.
uri dopoldne v Ljubljani, Poljanska cesta št. 13 in 17 sledeče:

razno špeterijsko blago, nikljasta ura, 1 zlat prstan,

1 blagajna, sodi, likerji, šampanjec itd.

Reči se smejo ogledati pol ure pred prodaje v navedenem kraju.

C. k. okrajno sodišče v Ljubljani,

oddelek XI, dne 3. marca 1911.

Jupes Culottes. — Hlačno krilo.

Prav natihoma, brez vsakega krika, so danes v
naše mesto naravnost iz Pariza dospela slovita Jupes
Culottes, ki so v svetovnih metropolah povzročila toliko
suma. Od danes naprej je v izloži mojega Angleškega
skladšča nekaj takih obleč, ki zbujajo pozornost cele
množice gledalcev.

Poleg te največje „nouveau“ sem dobil tudi prav
mnogo spomladnih novosti, n. pr. raglane, redingote,
angleške in francoske kostume za dame ter največje
izbiro najfinjših oblek za gospode in dečke.

Priznane nizke cene!

Ilustrovani ceni! zastoj!

Obilga obiska prosim

804

O. Bernatović

Ljubljana, Mostni trg št. 5.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dolžniška glavica K 8.000.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond 440.000 kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih 4 1 0
obrestuje ob dne vloge po čistih 2 0 0

Priporoča promese na dunajske komunalne Glavni dobitok
srečke k 18 X. — Žrebanje 1. marca. K 300.000—